AMPHITHEATRUM REGIUM

SERENISSIMO POTENTISSIMOQUE

FERDINANDO III

HUNGARORUM REGI

A

GRÆCENSI

SOCIETATIS JESU

COLLEGIO

IN FAUSTAM GRATULATIONEM

Laboratum, Dicatum

Anno ſæcularis æræ X X V I.

Digitized by Google

PIETATE

ET

JUSTITIA.

Digitized by Google

FERDINANDO III

HUNGARIÆ REGI

ARCHIDUCI AUSTRIÆ,

ETC:

Domino, Domino ſuo Clementiſsimo
Vitam, fauſtitatem.

VBI primùm MARIANAM TIBI CORONAM Cœlites impoſuere REX POTENTISSIME, vnum id erat in votis omnium noſtrûm, vt hunc cœlite libellâ, ſuffragioq; communi REGNI Diatetarum TIBI delegatum apicem, rarâ (ſi itâ fieri poſſet) gratulatione frequentaremus. Animos nobis ſuppeditauit TVVS in nos animus; Virtus vberes ſtylo campos patefecit, & Poëticam noſtram Hippocrenen TVI vis ingenij, & arcta jam inde â cu-

nabulis

nabulis cum Muſarum ternionibus neceſſitudo igniuit, entheauit. Quamobrem etſi minimè nobis controuerſum eſſet, nihil ad Honoris T V I *ſubſellia ſatis amplum, ad animi celſitatem ſatis exaggeratum, ad declarandam* T V A M *in nos munificam dexteram debito ſatis inſtructum apparatu cogitari poſſe: ne tamen animi ſinu conceptam adgratulationem nobiſmet ſolis nutricari videremur; hoc* T V A E *Dignitatis faſtigium adumbrare non verebamur* AMPHITHEATRO, *ad euulgandam virtutis* T V A E, *Maieſtatisq́ Symbolam non ingratam ſpectaculorum varietatem parturiente. Citauimus in aream Theatralem Terræ omniparentis diuitias odoratas, palantes ferarum turmas, pugnasq́ cruentatas ſanguine belluino: ominatas adduximus aues; quæ* T I B I *veriorem, quàm Hannoni oden accinant, & aerios tractus feſtâ* N E O R E G I S *ſalutatione metiantur: acceſſere Neptunij vortices, & in ſcenam* R E G I S M A R I A N I *è marinis fluctibus portenta prodiere. Patere* R E X P O T E N T I S S I M E, *vt in lectionem ſeſe* T V A M *inſinuet, hoc noſtrum quale quale ſchediaſma: & Muſas, vt ſolere jam pridem didiciſti, amplectere Gratienſes.* Græcij è Collegio, ipſo die Virginis ANNVNCIATÆ.

S. R. M.

Æternùm deuotum

Collegium Græcenſe.

Digitized by Google

PROPHO-
NEMA.

MArtius attonitas æris canor occrepat aures,
Et centum totis animoſa tonitrua campis
Ad feſtas luces, manifeſtaq; gaudia plaudunt.
Quis DEVS ad numeros vocat? atq; tacentia Pindi
Nablia ſollicitans, ad ruptos barbita neruos,
Neruos ad digitos, digitos in carmina cogit?
Cui ſonat aura? boant faciles ad fulmina valles,
Antra gemunt, tellus circùm Tauriſca remugit?
Et bombis imitata tonat mendacibus Echo?
Agnoſco: Tibi læta micant ERNESTE STYRORVM

A GLO-

Digitized by Google

Gloria, feſta nitent Patriis incendia Terris:
Arua Tibi, colléſque Tibi, Tibi pulſa reſultant
Mœnia, piſcosíque lacus, fontéſque bicornes:
Quin etiam famulus Tibi ſeſe innubilat aër,
Ac iterum famulus Tibi ſeſe enubilat æther,
Amphitheatratæ Tibi ſurgunt pegmata Lunę.
Ipſemet è viridi ſuſtollens ora profundo
Humentes oculos, barbámque impexus honoram
Mura Pater, tortâ dum perſonat vndique conchâ
Feſtiuus ſocias vocat ad noua jubila Nymphas.
Tunc & purpureis rubuerunt litora gemmis:
Vnda beryllus erat, viruit lita ripa ſmaragdo,
Cryſtalli veluti radijs, & luce trigona
Purpurat aura, nitent auro flauente corymbi,
Liuet ager, ſpicæ variant, rubra nubila flammant,
Vnáque non vnos pingit natura colores.
Quid vos Aonij, Phœbëia turba, Choraulæ?
Terra tremit, polus ipſe fremit, fremit orbis, & æther
Plauſibus, an Samiâ vobis de lege tacendum?
Frangite Pierij damnata ſilentia Cycni,
Avstriacvm canimus.

CLASSICUM AONIUM.

Qualis in vernis roſa prima pratis
Purpura flammâ rutilat ſuperbâ,

Talis

Talis E*RNESTVS micat inter Auſtri*
Pignora flores.

Ducite Parnaſsi niueos per flumina remos:
AVSTRIACVM canimus.

Unicus qualis volat ales inter
Remiges, Phœbo duce, Dædaleos,
Plumeos auraq; equites ſerena:
Talis E*RNESTVS graditur decoros*
Inter honores.

Tendite pennati vocalia plectra Poëtę:
ERNESTVM canimus.

Siderum qualis dominus minorum
Jupiter vultu roſeo relucens,
Flammeosq; inter radians pyropos,
Aureas ductat jubarum cohortes.
Ille regali face purat oras,
Cærulaq; altum violâ colorans
Tingit Olympum.
Talis E*RNESTVS geniale ſidus,*
Talis E*RNESTVS Jouiale ſidus,*
PANNONVM fulget Procerum inter aſtra,
UNGARA talis patrias coronâ
Luminat oras.

Huc radios, huc ora precor Regalia verte,
Huc aduerte genas NEOREX ERNESTE decentes;

Ac tua dum preſſat grauis auro tempora moles,
Parthenioq; ſacri ſudant diademate cirri,
Dumq;tubæ, lituiq; ſonant, fremit VNGARA ple-
Intuitu dignare Tuos pauliſper Olores. (bes,
Fulſerat ergo dies æterno adamante ſupremę
Ducta manus, primo rerum quam ſcripſit ab æuo
Antæuus rebus Genitor; polus ipſe ſerenus
Hunniaco rurſum poſt arma fauentior Orbi
Adriſit roſeo clementius ore; decemplex
(Vt Diuûm legerent homines æquiſsima jura)
Diphtera Cæleſtûm libros reſerauerat omnes,
Lux etiam ſuperis faculas accenderat omnes.
Jamque pater lucis rubicundo è margine mundi
Stringebat primas oculis flammantibus oras.
Sardonyches fronti, cilijs cryſtallus inerrat,
Chryſolithus crines, malas amethyſtus obaurat.
Quem circum, rèliquis gyro breuiore, choreas,
Et varios agitat Cyllenius aurifer orbes:
Tunc autumnantis fatalia ſidera Scorpl,
Sæuius ardentem fugiens pro pectore prunam;
Nec leuiora minùs meditantem vulnera caudam
Ibat, & obliquo centrum temone petebat.
Namque vbi viroſas exertat Scorpio chelas,
Stellatum promit ſigna in contraria ferrum
Theſſalius Chiron, remeantiaque aſtra fatigat.

Longè

Longè autem croceo curru de more diemſer
Phoſphorus auricomum cæli præceſſerat agmen:
Omen agens, primas radio felice ſagittas
Peliaci frangebat equi: neu frigida contra
Falciferi ſenis aſtra queant, juſtiſsima Virgo
Multa reluctantem, ſpicâ ſtellante flagellans
Vrget in Heſperium, ſpectrum lethale ſepulchrum.
Parte aliâ, medioque ferè bona Cynthia vultu
Solis in oppoſitum tornata epicyclia verſans
Formoſum argentum fraterno accendit ab auro.
Æolij tantùm Nephelea monilia cornu
Iratâ Mars luce premit', tollitque comantes
In ſuperos apices; ſed tantis Iupiter auſis
Lætior occurrens facie meliore Gradiuum
Temperat, ac motus nequicquam exantlat inanes.
Nec minùs in terris terrarũ LVMINA, CÆSAR
Ingens Europæ TITAN, Auguſta SELINE
Tum JOVIALE JVBAR, diuo ſpectabile vultu;
AVSTRIADVM GEMINÆQVE FACES, GEMINÆQVE SORORES,
PHOSPHOREVSQVE nitet vernis LEOPOLDVS ab annis.
Ponè frequens graditur Regni lectiſsimus ordo,
Illuſtres animi, defenſi gloria ſceptri,
Quos primis genitos Atauis, & ſtemmate claro

Dardanijs æquat virtus laudata Camillis.
Demum turba minor ſubeunt, & cætera cœli
Sidera PANNONICI conformi luce ſequuntur.
At quæ me rapiunt rerum ſpectacula? frænat
Jupiter aſtra? Jouem Dominum venerata coronant
Sidera? ſponte juuat nitidum palleſcere Phæbum?
Geſtato viduat ſe Cynthius ornamento?
Agnoſco: regit; vtq; regat feliciter, opto.
Sic mea Pimpleę jurent in verba Sorores,
Pindus amet, Vatique nuat Parnaſsia laurus.
Nec fallent pia vota fidem, Jouiale benigno
Ore nitet ſemper, radijsq; fauentibus aſtrum.
Ipſa quoque Vranie ſtellato in limite mundi
Firmauit voces, atque auſpice plauſit olympo.
Et jam regali ſonipes ſub mole laborat
Spumeus, ac tanto latè ſeſſore ſuperbit,
Nunc agiles ſpargens armos, nunc crura reductis
Intorquens gyris, & puluere doctus in omni
Nunc caput attollens, nunc maieſtate renidens
Barbaricâ, geminos jaculatur fronte ſmaragdos.
Quis dux cornipedem tantum frænauit? an acer
Cyllarus heroas eſt dedignatus habenas?
Pegaſus an volucer Borei pallatia cæli,
Cæruleos orbes, habitataq; ſigna reliquit?
An demum ambroſiâ paſtum, ſolisq; jugalem
Eoum

Eoum nitidum, aut nitidum Pyroënta fauoros
Ad Regis frænos pronus damnauit olympus?
Vnde anĩmi tanti? tales ê naribus iræ?
Scintillæ ſoleis? oculis ardentibus ignes?
Jam video DOMINO lætus ſub REGE triumphat,
Danubijq; premens ſinuoſa volumina, ferrum
Cornibus armatus Thracos ſuſpirat honores.
Nec deſunt dignis iris vectoris anheli
Ingentes animi magni ſeſſoris: acerbat
Ipſe oculos Noſtro ſaturatus ſanguine campus,
Et quaſſæ campo ſegetes, fluuiúſque ſequeſter,
Sed magis Othryſij ſeruilia jura Tyranni.
Ipſi etiam tumulis (quis non horreſcat) ab altis
Magnanimi Heroës, quos aurea fuderat ætas,
Hunniadæ fortes, & vitæ prodiga Zriny
Nomina pro dulci patriâ, pro coniuge & aris
Sacrificis, chariſq; focis pia vulnera paſsi
Votis AVSTRIACA pro libertate laborant.
Scilicet ex imis ſuſpirauêre ſepulchris:
Martia viuit enim tumulato in pectore Virtus,
Viuit adhuc animus, necdum calor ille remiſit,
Qui fera vulniferis confundit prælia dextris.
Ipſemet egelido generoſus corpore ſanguis
Bullit, & effœtis cinis indignatur ab vrnis.
Ite boni Manes, aſcendite diua ſereni

Templa

Templa poli, nullus magè vobis Numen amicet.
O mihi Apollinei ſurgant in Carmina nerui!
O mihi Tyrtæę veniant ad barbita venę.
Forſitan hoc etiam felicia ſole ſtetiſſent
Cælicolę STEPHANI domus, & regalia tecta;
Si MARIANÆAS, quas ille dicauerat, ædes,
Poſteraq; Auſonios tenuiſſent ſæcula cultus.
Sed redeunt cum REGE nouo Saturnia regna:
Luce Tua, feſtisq; Tuis, O VNGARA VIRGO,
Parthenij Proceres, animis concordibus omnes
Parthenium ſibi ritè legunt pro REGE Sodalem.
Credite PANNONIDÆ, non eſt ſub Virgine turpe
Ducere militiam, & frameatas ſtringere dextras;
Teutonici, Pruſsiq; probant, & Moſcoua tellus,
Altaque virgineis gaudentia mænia portis.
Arma fremunt Gotthi, & latè populantur amænos
Italię campos, duce VIRGINE, VIRGINE MATRE
Oenotrijs pellit Narſetes victor ab aruis
Immanes Gotthos. O tanti maxima belli
Gloria! quàm MATRE eſt tutum pugnare MARIA!
I nunc & Miles Marianus diſce vocari.
Hic ego, ſi Phæbo lubet indulgere, Pelaſgos
Incipiam totis numeris cantare Cymiſcas;
Et te Perſa ferox noſtratibus effere damnis,
Qui meritas pridem ſoluiſti ſanguine pænas.

Anno 1500. Walthero Pletnburgico Ordinis Mariani Duce à 12000. Teutonicorum, 500000. Moſcouitarum, Tartarorũq; caſa, vnico Chriſtiano deſiderato. Th. Boz. l. 9. c. 8. & l. 8. c. 7. & alij. Idem l. 9. c. 8. & Niceph: l. 17. c. 13.

At

At me ſceptriferæ lætiſsima gloria dextræ,
Et diadematus citat ad ſua gaudia vertex.
Poſtquam ſumma premens phalerato cliua caballo,
(Quæ populi ſtudioſa manus congeſſerat, illum
Euectura humeris, humerum ſi terra negaſſet)
Se dedit in vultus, oculoq; acceptus ab omni eſt,
Maieſtate minax, & formidabilis hoſti;
Jam ſeſe maior tota agmina circumſpectans,
More Atauis patrijs, ſanctiſq; â Regibus orto,
Hos euibrato chalybe eſt orditus in orſus.
Vos teſtes hodie, moderantem ſidera mitram,
Et te Luna voco, Regniq; vberrima Noſtri,
O Noſtri! dilecta juga, & pulcerrima Tempe
PANNONIÆ! Sic me diuinior aura ſecundet,
Sic mihi ſtellatus ſcintillet puriùs æther,
Vos vt Ego AVSTRIACA ERNESTVS virtute tue-
Quà celer infeſti tentabit ſtridor Alani, (bor
Quà ferus horriſonâ terrebit falce Gelonus.
Dixit; & armatâ ſignauit acinace dextrâ,
Dextima quadrifidi primùm confinia mundi,
Vnde venit Boreas, luceſq; Erymanthides ardent,
Tum quà ſub Libye polus abditur Auſtrifer, inde
Heſperon, atq; alijs radiantem Phoſphoron oris.
Ilico laurigeri circumplausêre triumphi,
Regnet io, Pyliumq; nouus REX augeat æuum,
B Alitis

Alitis exæquans ſeros Gangetidis annos.
Admotant ſiluæ, votisq; adſibilat aura,
Florilegæ Pæana nouum cecinêre Napæę,
Et noua montani fremuerunt murmura Panes;
Non ita læta ſonant ſola matutina: trilingui
Fama volat ſuccincta tubâ, præſagia ludens,
Pyramis algentem caput inclinauit in Arcton:
Ipſę vltra Colapim gemuerunt flebile matres
Threicię, gemitus neſcitur cauſa, ſed omen.
Ilicet Ambracij queſtu reſonate profundi
Littora; totus eat, triplicem qui verberat orbem
Nereus in lachrymas; Erythræos jungite fluctus,
Boſphoreum ſiccate ſalum, freta Caſpia veſtris
Exhaurite genis, his addite, quidquid ad Indos,
Quidquid ad auriferam, patet æquoris, vsq; Mala-
Europę ridere placet, placet ire per omnes (cam,
Lætitię meſſes, & ouantes tollere plauſus.
Ecce Carinthiaci campo flauente Leones
Colla coronatas quatiunt ſubitura curules,
Styriacus flammas vomit ad noua gaudia Panther,
Carniolę feſtum clangit lætiſsimus ales.
Audijt euantes Regina Hiſpania Gentes,
Cognatæq; leuans bis dena anathemata frontis,
Hæc vouet. Hunniacę decus ô FERNANDE coronę,
Quis nouus arrectas de te rumoriſer aures?
Tam

Digitized by Google

Tam bona quis Zephyrus noua ſpirat nuncius? ergo
Succollat Natus Patri, partiq; laborum
Subiectat Regale caput? felicitet iſtud,
Fatiregâ qui ſceptra manu mortalia verſat,
Regnaque diſpenſat trutinâ DEUS arbiter æquâ.
Surgite, læta ſonant per Iberos nuncia colles
Famigerosq; equitant pennis rubricantibus Euros.

Dicere plura parat, ſed monti concolor albo,
Sanguineos damnans rura infelicia campos
Inſolitum rugiuit jo Leo colle Racino:
Icta labat Tripolis ſpatioſę verbere caudę,
Et vicina tremit ſocio terrore Caſurgis.
Barbara quin etiam regali voce profani
Nutant tecta Quadi: nutant, dominumq; fatentur
Hercynię quæcunq; domant nemora alta bipennes,
Lætius affines plauſum excepêre Marauni.

Vltima (ſic placuit) non vltima jubila promens
Avstria, Pannonios Regi gratatur honores.
Avstria diues opum cultiſque vberrima glebis,
Ditior Olenię cornu felice capellę:
Cæſaridis porrò magnis, & ſanguine diuo
Habſpurgi ante alias longè clariſsima Terras:
Vite comas incincta graues, circumq; decenter
Spicifluam ſuccincta togam, quam pulcer amœnat
Iſter, & Euxini deſpumat in oſtia limbi.

Hoc habitu, vultuq́; bonas dat ab ore loquelas.
Creſce ſerena Domus Borealibus aucta triumphis,
Creſce Domus, Regnis Auſtralibus inclyta creſce;
Heſperijs ſceptris, ſceptris illuſtris Eois.
Æſtiuo te fuſca die tremit Aphrica, ſeruit
Gibboſis, Aſie florens, inuecta camelis,
Europe ciuilis amat, trabeisq́; Quirinis
Nunquam audita prius famulatur Amærica ſupplex.
Demum ſceptra tua, & tua regna potentia curru è
Sidereo nullâ Phaëthon non aſpicit horâ.
Sic reliquus quicunq́; ſuper ſeſe aſperat hoſtis
Concidat, ac Dominę pronus veſtigia lambat.
Auguror; Aonijs ſi vera loquuntur alumnis
Numina Pieridum, fortunatiſsima ſtabis,
Donec juge ſacrum fiet latialibus aris:
Dum crudele Gigas cælo Babylonius olim
Indicat bellum, quando fatalis Auerni
Regia pallentes Manes ad caſtra citabit,
Impia ſuſtollens piceę vexilla paludis,
Inuicto pede, nixa Domus contra AVSTRIA ſtabis,

Prope Caſa-raã Philippi in confeſſione Petri fundata Eccleſia. Matth: 16. Mar: 8. Luc: 9.

Denique ſtabis adhuc Petri dum vela tumebunt.
Cæſa jugis, conſerta cedris Libanitidos altę,
Quà geminos vno concludens gurgite fontes
Miſtas potat aquas Syrię Danæa Philippe,
Illinc Jordanis lapſu delapſa ſecundo,

Et

Et ripas emenſa tuas ac ſtagna Seleucis,
Ad vada preſſa Jacob circumflexura, deinceps
Squamigeras agitans prædas Galilæa ruebat
Æquora Simonis tenuï ſub nomine puppis.
Poſtquam res Solymas, Judæq; euertere gentem
Promeritam viſum ſuperis Ciſone rapaci.
Vndiſonam primùm Tarichen, herboſaq; pinguis
Hermonijm præter faſtigia vecta, Taborq;,
Carmelonq; altum, pelago ſe credere toti
Nondum fiſa, legit maternę littora terrę:
Mox audax Cyprios portus, Pamphylaque dextrâ
Præteritarua, ſinus Lycios, Pataramq;, Myramq;,
Carpathiumque ſalum, ſupra Curetida longam,
Et Lacedæmonios infra, paruamq; Methonem,
Mamertina petit læuo freta juncta Pachyno.
Jam Siculis operitur aquis Ericuſa Metauro
Aduerſa, & nullos ructant Lipareides ignes.
Italiam tandem, Italiam, Tyberinaq; venit
Oſtia, Tarpeij laurum inclinate Tonantes.
Vilis adhuc, cultuq; rudis, primo aſpera bella
In portu, caſuſque diu tolerauit acerbos, *Martyrum tempore.*
Sed poſtquam ſubſedit hyems crudelis, & omnes
Protulit antennas, ingentibus incrementis
Aucta natat, tremulos circum gemmata ceruchos,
Cedratos tabulata foros, & eburnea ſcalmos;

 Byſſina

Byſsina puniceas oſtentant ſuppara buccas,
Cætera purpureis niueos diſcrimine pulchro
Vela ſinus variata legunt; tutela carinę
Inclyta, formoſum præfulget nomen J E S U.
Interiùs, ſua quiſq;, VIRI bene tranſtra tuentur;
Scilicet, Heſperię Calpes Regnator Iberus,
Noricus Alcides, fului quem ritè Leonis
Exuuię decorant, & Victus Rhenus adorat,
Et quem Sarmatico dominantem ſpectat ab alto
Ad Scythicę gelidas Mæotidis vſque paludes
Igneus Arctophylax, Dominus ſuper omnia CÆSAR
Ingentes curas nunc huc, nunc diuidit illuc.
Celſior ante alios ſedet, ac de puppe Magiſtrâ
Clauiger Vrbanus Mariano pendet ab aſtro.
Ille feros fluctus domat, ille tumentia longè
Æquora proſpectans venientes irritat Euros.
Hæret in obtutu ERNESTVS, magnumq; ſonantes
Debibit Heroas, nataliq; indole Patris
Auguſti Armatos ſeſe metitur ad annos.
Ecce autem dirus circum carcheſia turbo
Cimber atrox, Batauuſq; minax, ſæuiq; Britanni.
Occultoque potens furiata procella tumultu.
Stringite tela duces, date ferrum, tendite neruos,
Inſanus vehit ohe Aquilo bella, horrida bella.
Surgitur in remos, tuba perſonat, ignea centum

Ab Alemanno Hercule magnæ Germaniæ ſecundo Rege ſuam Bauari ducunt originem.

Æra

Æra tonant contra, totidemque redintonat æquor.
Nigrent obducti concreto ſanguine fluctus,
Ora virûm, clypeiq; atq; hoſtica gaza profundo
Mergitur, it meritas claſsis veſana ſub vmbras.
At Dilecta D E O veluti Marpeſia cautes,
Fortior aduerſis vanos Cedrus excutit ictus:
Quamlibet Orcinis veniant damnata cauernis
Agmina Perſephones, vulſoq; Archeronte ſupinum
Clima labet, labet, ac terrai cardo laboret;
Fluctuat, at nullis pulſata reſoluitur vndis.
Non eſt in ſuperos vlli vis æqua: recede
Turba amens, ſtat non fragilis pro Cæſare murus
Numen, & imbelles omnes jubet eſſe furores.
Eccam, ſtellatâ via candida lucis ab arce
Fulgurat, ac ſæuam procul eſſe, faceſſere noctem
Trans Styga, trans Erebum mandat, redit aura ſerenam
Picta togam, facilisq; polus bona Sydera promit.
Adnatat interea conchatâ vecta bilance
Caſtalidum caſtâ comitata Aſtræa coronâ:
Sidereo recinente choro malè conſona ſordet
Leucoſie, & ſurdas fruſtra blanditur in aures,
Rumpitur infamis centeno Phorcis hiatu.
Ipſi adeò circùm pacata per æquora nantes
Securo lateri placidi delphines aderrant,

Dulcius

Dulcius Auguſto fidicen cantauit Arion.
Tali Petrine, gemino ſpectabilis orbi
Prouehitur pompâ, tanto deducta paratu
Perſonat Jonio, ſerumq; Atlanta fatigat,
Auſtriq́ue euictum frangit mare, pulſat Eoum
Oceanum, domitis leges ac jura reponens.
Vidimus illuſtres Heroum ERNESTE labores,
Sudantem immani Imperij ſub mole Parentem
Vidimus! Herculeis humeris procurre, beatâ
Luce dies radiata micat, quâ regna capeſsis
REX noua PANNONICVS, nec te videre priores
Sceptriferum, quoſcunq; polus ſupereminet altus.
En tibi pugnaces natosq; in bella Toparchas,
Hoſtili tellus illos materna cruore
Nutrici pro lacte ſolet potare, ſonantûm
Sunt illis riſus armorum fulgur & horror,
Pro cunis clypei, frameæq; crepundia curuę.
Omen id eſt, fortes bellacibus ite cothurnis
Vngaridę, veſtro effrænes de limine Thraces
Tollite, felices vltra producite fines;
Parrhaſiam ſuper, & lunę fulgore priores
Arcadas in veſtros concedat Jura triumphos,
O primam patriam patrię donate ſecundę.
Aſpice Mænaliam ceu lecto milite Zonam
Fulminet? vt totam fremitu Pater impleat Arcton?
Moldaua

Moldaua quà fluctus vrget, quà frigidus Albis,
Quà lentus Mœnus, vitreus quà Neccarus vndat,
Partaque Badenſes plaudit Victoria campos.
Illac Cæſareę nuper tonuêre cohortes,
Illac terribiles cecinerunt arma fragores,
Inſtructæque ibant plenis legionibus alę.
Cimmerij per clauſtra freti, bicolorq́ue profundum
Fortibus inuecti lembis audacia Tagri
Pro Byzantinis frangunt haſtilia portis.
Heſperidum campos, Phœbiq; cubile Philippus
Auricomum regnat, ſceptrum fatale coruſcans
Barbariam ſuper ardentem, Getulaq; rura.
Purpureas aurora fores Tibi pandit honorum,
Luna Tibi, Tibi ceſsit Eos. Pater impete juſto
Flexiuagum cogit pacatiùs ire Viadrum,
Et miti dubium frænat terrore Viſurgim.
Hinc Tarteſsiacus non jam Semeia thyrſos
Signa quatit Dominus ſinuoſâ vite reuinctos,
Sed calido Libyes tabo, lytroq; fluentes.
Luna Tibi, Tibi ceſsit Eos. Pater auſpice CHRI-
Quantumuis Latias docti terrere ſecures, (STO,
Imperat in patriam effuſos repedare Charudas;
Braſilium Patruus Tithonide claſſe thalaſſum,
Patagonaſq; feros, Peruanaq; litora laſſat,
Luna Tibi, Tibi ceſsit Eos, Tibi ceſsit Eous.

Nondum diua omnes exhauſit gloria fontes,
Virtuti ſtat campus adhuc immenſus auitę.
Sit Felix Europa licet, Sit barbara felix
Africa, non vlli concedat Amærica terrę,
Nulla tamen campis Aſię certabit opimis.
Heu qui te Manes agitant Alemannia, quondam
Inclyta! ſic proprium merſiſti in viſcera ferrum?
An ſæuos placidis libuit præferre Monarchis,
Et fuit in culpam Natę clementia Patris?
An te Circei potiùs temulenta veneni
Pocula, Cadmeisq; iris furiauit Erinnys,
Auſonios poſtquam temeraſti deproba cultus?
An verò lætę ſegetes, collesq; beati
Vitibus? an centum â Carolo pax alta per annos?
Aut etiam coniuncta tuę longa otia paci?
Otia non vnquam rebus contenta ſecundis.
Satur: Pan: Ezech: 16. An demum (liceat totas inquirere cauſas)
Diuitijs animoſa tuis, gazisq; tumebas?
Plenaq; congeſti rumpebant horrea nummi,
Et coctos nullus poterat diffringere muros,
Igniuomâ quamuis torſiſſet fulmina dextrâ
4. Reg: 18. Eſaia 36. Jupiter? O calamo nimium confiſa caduco!
I, Solymas ſcrutare altas, Babylona pererra,
I, campis, vbi Troia ſtetit, Neptunia quære
Pergama: nil Phrygiũ juuat epotaſſe Scamandrum;
Nil

Nil telis vmbraſſe diem, nil profuit æquor
Magnifico calcaſſe gradu, domitumq́; ſuperbis
Helladis indignantis Athon damnaſse carinis.
Neptuni colaphos, tenebras Titanis, ademptum
Mygdoniç lumen, graue, deſpoticumq́; cauatis
Montibus imperium, Zephyris reflantibus, vltç
Thermopylç totos Medi fregêre paratus.
Quod ſi bella placent Mauortia, ſtringite ferrum
Teutones inuicti, jam ferrea ſæcula currunt;
Cernitis vt lambant crudeli fauce cruorem,
Oſſaq́; Threicij rodant Alemanna latrones?
Sunt hoſtes ſuper innumeri, qui diuitis oras
Matutæ, pingueſq́; agitant ſub vomere glebas.
Sunt qui rura tenent pigro vicina Tibiſco
Baſtarnç veteres, qui primo nomine Flacci
Barbara Dardaniç miſcent idiomata linguç.
Herbida ſecuri dum tondent prata juuenci,
Rudera miratur citimus Traiana Triballus,
Vltimus atq́; eadem miratur rudera Mæſus.
Biſtonas vmbroſus validis radicibus Æmus
Claudit ab Euxino Liſsi ad naualia ponto.
Quis fines Epire tuos, quis neſcit Abydon?
Idæos montes? Sigeïa littora? fluctus
Strymonis? atq; alijs ſalientem fluctibus Hebron?
Taygetam, Eurotanq́;? Gnidum, Delonq́;, Parũq́;?

Phænicumque domos? ſolataq; tecta Syenes.
Quid mitratus Arabs? quid flaui crine Rhoboſci,
Carmaniq; truces, & odoris Armenus aruis,
Deuius extremi quid terrę limes Oreſtę?
En ſi bella placent Mauortia, ſtringite dextras
Teutones, Europę fax Thraca recurrat in orbes.
O ego tam fauſtos viuam bona tempora ſoles,
Tam nitidos annos, tam candida ſecula, Regi
Donec Idumæę ſudent opobalſama virgę,
Cana Lycaonius duret cryſtalla Bootes,
Et Phaëthonteę fundant electra Sorores.
Te Syrię pictis ſcribant in floribus Horti,
Seruiat ac Domino longus juga flectat Imaus,
Supplicet, ac nullas auras aſpiret Anaurus.
Thure Tibi patrio famulata Sabæa vaporet,
FERNANDVMq; ſuum texant in vellere Seres,
Aurea purpureis nectentes ſtamina tramis.
Rura Paratonius ſubmittat pinguia Nilus,
Submittat, quatiatq; hilaris ſona ſiſtra Canopus;
Jonij contra reſponſet turba Caiſtri.
FERNANDVMq; ſuum vocali gutture cantet
Garrula Pierio depectens pectine plectra.
Certet Hyperboreis Arimaſpus Gryphibus audax,
Pennatis legat vt raptum cuſtodibus aurum,
Et lætus virides referat pro munere prædas,

FER-

FERNANDVMq; ſuum digno diademate cingat,
Regia nexilibus complexus colla ſmaragdis.
Auſpicijs FERNANDE Tuis opulentior vndas
Auriuehas hodie ducat famularis Orontes,
Conſpiret ſocius ripis nidentibus Hermus,
Huc fuluas Pactolus aquas, huc Lydia vertat
Cornua, cuncta Tuas onerent pia flumina tricas,
Vnaq; centenas pariat Mariana coronas.
Currite felices radijs melioribus Horę,
Neſtoreos reuocate dies, & pulueris hauſtus
Euboici triplicate precor, nitidiſsima noſtri
Stella poli, ſine nocte mica, ſine nube coruſca.
Poſt vbi ſuccedet ſenio maturior ætas,
Jamq; æui plenum canos auguſta capillos
Mortalis Regem capient faſtidia ſceptri,
Lætior æterni ſubeas capitolia Regni.
Æmula tunc etiam tantis fulgoribus aſtra
Sponte loco cedant, interq; ingentia tantùm
Lumina Cælituum meritis ingentibus auctus
Stellatos inter Reges, Stephanumq; nitentem,
Virgineumq; Tuis, Emericum ſidus in annis
Æternùm felix NEOREX ERNESTE triumphes.

47us. Hungarorũ Rex ſub 47mo. latitud: gradu natus.

AMPHITHE-
ATRI
REGIJ
STRUCTURA.

A D

Digitized by Google

AD OPERAS AMPHITHEATRI REGIJ PROTREPTICON.

ERgo truces Animas, formidatoſque Tonantis
Imperio populos, numeroſo Pignora fœtu
Edita, Centimanos, indignatæque rebellem
Telluris Sobolem, Cœlúmque infringere natam,
Phœbe, Giganteo reuocabo carmine Gentem?
Parcite jam, ſuperi; neq; enim vos arma laceſſent
Terrigenûm jactanda manu; neq; Numina contra
Pelion Oſſa feret, ſtructiq; ad ſidera montes
Rupibus aggeſtis, neque ſaxa minantia Cœlo
Vlla timenda DEûM laribus, quibus æthere pulſis
Rurſum ſit Pharij fugiendum ad Regna Canopi,
Regna patrona pijs olim quæſita latebris,

Nempe

Nempe aliud nunc vrget opus: STRVCTVRA Gi-
Poſcit anhelantes REGI ſudanda labores. (gantum
Rupea ferrato rupturus vincula nexu,
Ipſe ſuis humeris quamuis excuſſerit Ætnam
Enceladus, Siculi damnato carcere clauſtri,
Et nudare manus, & aheno pectora buſto
Exertare potens: animum miteſcere flammâ
Irarum veteri paſſus, cœleſte profano
Non tamen ille volet regnum miſcere tumultu.
Titanes igitur Phœbeo accendere cantu
REGIS ad obſequium famulos quid Apollo recuſet?
Quid totam ſeriem tantorum accire Nepotum?
Surgite ſolertes Animæ, ingenioſa laborum
Corpora, & adſuetas ſudori accingite pulpas;
Inque THEATRALIS molimina REGIA Circi
Grandibus affuſos turrita per oſſa calores
Pectoribus, duróſque ſuis cum nexibus artus,
Tritáque colloſę metacarpia ſtringite dextrę,
Palmarumque toros, commiſsáque robora ſuris
Exerite, & totas ERNESTO impendite vires.
Ipſe Pater Superûm deuolui ingentia celſis
Saxa jubet ſcopulis, viuisq; animanda figuris
Rupibus auelli; caligantesq; per vmbras
Innumerâ duci Cedrorum funera clade.
Nolle Joui parere, nefas? cui dia poteſtas
Bron-

Bronteis animas effrænes perdere flammis:
Scitis enim (buſtis & adhuc ſignata laborant
Tergora) quàm valido glomeratum turbine ſulphur
Torqueat in terras, totumque â ſedibus Orbem
Iratus quatiat, ſontes pacare furores
Mortaleſque libet quoties componere motus.

Sed quid ego pœnas, ſæuæque vltricia flammę
Fulmina commemorem? Plebes deuota Gigantum,
REX ERNESTE, Tibi famulos aptare lacertos
Sponte parat juſsi meditata in pegmata Circi.

Et nunc immanes metui, immaneſque videri
Vnà adſunt validuſque Mimas, vaſtusq; Tiphoeûs,
Arduus Alcyoneûs, Rhetusq;, Agriusq;, Thoonq;,
Herculeâ neque mole minor, neque viribus impar
Porphyrion, Theronque caput ſuper ardua celſus
Nubila, & informes oculorum inamabilis orbes.

His labor in Scopulos ſæuire, atque aſpera cliua
Subuectare humeris, Lydoſque euellere montes.
Cæditur extemplò veteres victura Coloſſos
Vis ingens Lapidum: candentia marmora primę
Non ceſſura niui, Pario decidua colle,
Mygdonijsque ruunt auulſa cacumina petris,
Quæque Syeneis maculantur nigrius antris,
Et quę purpureis educit Sinada venis.
Nuſquam aliàs tanto patuit lapidoſa Caryſtos

D Vulnere

Vulnere, nec tantos vertex dedit vllus hiatus:
Siue Theontæ cùm ſurrexêre Dianę
Tecta, vel inſeruit caput altus in Aſtra Coloſſus,
Inuidiaque nouâ Phœbëius arſit Olympus:
Aërij ſeu cùm miracula Mauſolæi
In tumulum chari teſtem creuêre Mariti,
Barbara pyramidum ſeu cùm ſpectacula Memphis
Attonitas juſsit conis adlambere nubes.
Nec minor eſt lucos, vmbraſq; oſtendere Phœ-
Cura Giganteis manibus, paſsim ipſe ruinam (bo
Per nemus, annoſę per opaca ſilentia ſiluę
Inquirit librare Mimas, fatale minatus
Saltibus excidium. verſas è montibus Ornos
Præcipitat Rhetus: Theron radicibus imis
Mille repugnantes, ingentia corpora, Quercus;
Mille Thoon (votis niſi jugibus efferus obſtet)
Æternaturo victuras tempore Cedros
Deijcit, ingentem cumulare aggreſſus aceruum.
Sic vbi poſt fuſę glacialia frigora Brumę
Torrida ſuccedunt Nemeeę tempora flammę,
Æſtiuiſque rigent ſegetum flauentia regna
Ignibus, ambuſtus jugulatos funerat agros,
Accumulatq; leues, bona fænora, Meſſor ariſtas.
Haud ſecus in cædes ſtudijs properantibus Illi
Siluarum incumbunt alacres; certantque ruentes
Amphi-

Amphitheatralis fundamina prima laboris
Ponere, & Vngaricę moliri exordia pompę.

Pergite Centimani; famulantia corpora Regi
Auctorate Novo; contraque ardentiùs ite,
Quò grauiora vocant, & pulchris inuida cœptis
Nulla fatigatos tardent obſtacula neruos.
Tempus erit, rutilâ quo mâgnus Jupiter arce
Arbiter aſpiciet poſiti primordia Circi,
Terrigenas teſtata manus; multâque labores
Pace beans, feſsis tandem dabit otia rebus.

ERgo loco libero, & ad omnem Cœli clementiam patenti, auulſa montium comportarant fragmina: Nomadum ruderata venis marmora; Lycurgi rupes vermiculatas; Cedros Libanitidas, & ſexcenta alia ſtruendis Podijs, intercolumnijs examuſsim firmandis, librandis in aëra molibus apta, hinc inde Enceladus, Polyphemus, alijq́ digeſſerant. nec mora. Lyſippi, Dædali, Myrones, Praxiteles, ſcalprorum malleorumq́ turbine rudem illam ſtruem, certantibus ad numerum brachijs, inuadunt; & ſcabritiem, Honoris Regii Amphitheatro offecturam, oppugnant, expugnant:

dein varijs inludunt emblematis æra deaſciata; glabra numeroſis inluſtrant figuris marmora; Lyſippus, vt

SERENISSIMI REGIS

FERDINANDI

GENVS ET FAMILIAM

AUGUSTISSIMAM

in Scutum gentilicijs AVSTRIACORVM PRINCIPVM *inſignibus aſperum conijciat,*

Fulminantibus Optimo Tonanti
Cognatas Aquilas figurat alis.
Mauros prætereà jubat Leones,
Et docto ſimul efferat metallo
Quicquid indole Martiâ potentûm
Aut eſt, aut fuit vſpiam Ferarum.
Tum Regna, & Populos, & hos, & illos
Æternantibus aſperat figuris.
Circûm Inſignia circinantur auro
Phryxæi ſpolio Arietis ſuperba.
Supernè officium eſt obire juſſus
Fuluę Caſsidis ARCHIDVX GALERVS.
Tali ſubdita Principis GALERO
Regna quàm benè tot TEGVNTVR Orbis!

Imò

Digitized by Google

Imò & optimè; & amicante, ſi vnquam aliàs, Fortunâ. neque enim aut formidanda PAVPERIES *ſeptis* AVRATI *gyro* VELLERIS, *neque* SERVITVS *Archiducali Galero* PILEATIS.

Tu porro aude, Lyſia. quid obliquùm vertis oculos? aude, inquam, nobilem æmulare circulationem, &

VARIA

FERDINANDI

CORPORIS, ANIMI,

EXTERNA, INTERNAQVE

STVDIA

perennitati tranſmitte: vni (vt olim) marmori, multiplici variegato contubulatione, Quadrigas, Currus, Apollinèmque, Dianamque inſere. vbi colophonem inieceris, adijce: iſthæc

Marmora ſunt Lyſiç parte vnâ viua Quadrigis,
Parte aliâ bijugis ſunt animata rotis.
Criſpus & hinc flauos criſpatur Apollo capillos;
Inde pharetratç cultus, & ora DEÆ.
Vnâ tam varias qui finxit imagine formas,
PANNONICI ſtudium finxit is omne DVCIS.

Nempe Triumphales agit altâ mente Quadrigas,
Cùm legit Avstriaca bella peracta Manv.
Culta ſed â teneris Regalia Pectora Muſis
Poſsidet Aonius non ſine laude D E U S.
Nec minus eſt ſtudium Triuię placuiſſe Dianę:
Nam decet Heroës hæc quoque cura Duces.
In quo conueniunt tantorum Numina Diuûm,
Oquàm diuinum pectus id eſſe putem!

Pectus medullâ Sanguinis Avstriaci non fucatum non leuiter oblitum; ſed ad miraculum adipatum: in quo dubites, pluſne debeat Virtuti ætas, an ætati virtus. adeò eſt in Juuenta præcociore virilior.

At enim, quia

Gratior eſt pulchro veniens ê corpore virtus,

non indecoriter Polycletus in Oebalij cruſto Marmoris Juuentutis Troianæ Florem Aſcanium Scitâ manuum vortigine cauat. & Herculè

SERENISSIMA

FERDINANDI

FRONTIS, ET ORIS DIGNITAS,

grauitatis, comitatisq́; pari librâ venuſtata, talem â nobis æſtimari,

æſtimari facit REGEM FERDINANDVM; *qualis, & quàm*

Princeps Dardaniȩ Decor Juuentȩ
Cæſo in Marmore PVLCHER eſt Jûlus.
Crinis flamine ventilatur aurum,
Frontis lumina ſiderantur aſtris,
Vultûs murice purpurantur ora,
Colli marmora lacte perpluũtur,
Veſtes flumine grandinantur Indo,
Et Sidonia concha dorſa pingit,
Et toto chlamys ebriatur Hermo,
Rectè qui Juuenem videbit iſtum,
Factum de LAPIDE eſſe dicet AVRVM.

ſeu indolis Regiæ lineamenta ſuſpicias & vultus minimè ſuperciliosos; ſeu greſſus pulchro ad Virtutem machinatu compoſitos; ſiue demum os, humerosq́, Regni ponderibus pares, imò altiores. Benè ſcalpſiſti, diuine Polycletes.

Quid porro tuus animat, Praxitele, malleus? quid habet illa in quadrum deruncinata rupes?

MASCVLVS

FERDINANDI,

ET

ET AD

HEROA FACINORA EGREGIE COMPARATUS

ANIMUS

videtur ſcalpro adumbrari tuo. Juuenem intuor vmbroſâ Ferarum indagine artus laſſantem, circumretientem ſpelæa flexuoſis moliminibus, è ſummo in decliue lapſabundum prodigâ quâdam generoſitate. Quantum ardet figere, non imbelle Ferarum vulgus, ſed jubatorum Leonum ilia! vt aëra imbre multo miſsiles grandinum cruſtas jaculantem excipit! natant ſudoris riui per audentes genas. noſco; iterum Julus eſt. etenim

Venatum quondam PVLCHRVM Maro finxit Jũ-
 Fæcundum tacitis in nemus iſſe Feris (LVM
Et ſubitò pluuium miſceri turbine Cœlum,
 Et ruere inuitos in ſua tecta viros.
En iterum ſcopulo Juuenis venatur in iſto,
 Tendit & excitis retia paſſa Feris.
Imbricitorque ſuas inuergit Aquarius vrnas,
 Et gelido roſeas perpluit imbre genas.
JVLE iſta in PLVVIA calamo ſi fixeris Aprum,
 O tibi quàm LAVTAS inſtruet ille dapes!

Lautas

Lautas profectò, quia lotas, & tota Jouis pluuij tempeſtate lauatas. Vetus, AVSTRIACVM, Regium, & tuum eſt FERDINANDE damnare molles deſidias, in Juuenta ſub gelido Joue magnis olim prælijs præludere: Perge vt facis;

Sed me dudum Polycletus

SAPIENTISSIMVM

FERDINANDI

INGENIUM

naſcente è Jouiali cerebro Mineruâ, opere nouo, ferriq; electilis denſo tripudio in læuigati Marmoris tergo exprimens, ad ſe vocat. Aſpice quæſo, vt

Inſignem galeâ, clypeoque, & cuſpide Diuam
　Cælo imitari auſa eſt ingenioſa manus;
Aſpice, ſiderei prægnanti vt vertice Patris
　Proſilit attonito nata Minerua Polo!
Mulciber armatus riget obſtetrice ſecuri,
　Parturiens ſecuit quâ Jouis ille caput.
Jam non ingenio duro dicam eſſe, rudique (EST.
　Marmora; huic LAPIDI tota vbi PALLAS IN-

Nempe REGI ad miraculum ingenioſo THEATRVM
E　　fabrica.

fabricaturis debet eſſe rupibus ingenium: REGI, inquam, quem ſiue PHILOSOPHVM, ſiue PHILOSOPHI FILIVM indigites, omni ſcientiarum ſupellectile obarmatum quaquauerſum fateri debeas, ad inuidiam antiquitatis decrepitæ, ad memoriam poſteritatis. Sed enim quia Sapientiæ vltroneam ſeſe vbique comitem adiungit Prudentia, debuit & illa

OCVLATA

FERDINANDI
REGIS

PRVDENTIA

laboratum pretiare marmor ſub emblematico foratu. Id ſibi muneris Ageſimander arrogauit. Enimuerò Epidaurium Serpentem tortuoſis in ſaxum rugat nexibus: Bone

Jupiter! ecce iterum rerum conuertitur ordo!
   Vipereę lapis eſt factus in ora Ferę.
Pars juſſa eſt varijs maculoſa vireſcere ſquamis;
   Et pars criſtatum ſurrigit alta caput.
Pars abit in nodos, tortæque volumina caudę,
   Et ſe ſculpentem toxicat illa manum.
O mirum Artificem! quæ Palladis arte VENENAT,
   Continuâ cogit VIVERE Saxa NECE!

Nilotico-

Niloticorum Sapientùm eſt hoc effatum : Indolis REGIAE *ſpeculum , cui vitam , moresq́ conformet ,* SERPENTINO VOLVMINE *contineri. Proſpiciet (credite mihi) vobis ,* PANNONES , *in poſtera ſæcula* FERDINANDI PRVDENTIA ; *modò vos* PRVDENTIAE SEDEM, CAPVT *veſtrum* FERDINANDVM , *ante omnia tutetis.* *Hæc in Patriam* FERDINANDI *Pietas.*

Quæ porrò in PATREM *? ad cotem , Polydore , ferrum affrica , exere lacertoſos lacertos ; & pietate Æneæ, parentem flammata Patria , milleq́ telis baiulo humero ſubducentis , ſaxum aliquod face viuere : elucebit inde*

FERDINANDI
FILIJ
IN
FERDINANDUM
PARENTEM AUGUSTISSIMUM
PIETAS;

operi depleto hanc dabis epigraphen :

 Æneæ

Æneę effigies ſaxo ſpectatur in iſto;
Sic os, ſic oculos, ſic tulit ille manus.
Sic quoq;, cùm Graijs arderent Pergama flammis,
Anchiſen humeris ſuſtulit inde ſuis.
Natorum quis non patrio molleſcat amore,
Cùm ſic vel LAPIDES cernimus eſſe PIOS?

An igitur ſaxeum FERDINANDO Cor eſt? eſto SAXEVM, dum MASCVLVM: nam & CEREVM, dum PIVM eſt: vbi enim Patrium in ſe amorem recipit, mollicellâ mollius mollitudine; vbi recepit, duratur illicò, affectu ſtabili, ceu propugnaculis vallatum; vt nullâ tam carus hoſpes è tam pio tecto poſſit exturbari violentiâ.

Quid verò

FERDINANDI MORUM SVAVITAS?

Suauitas, aio, ſuauiſsima; nullis Vituperonum fracta obloquijs, nullis liuidorum dentium latratibus aſperata. mens nulla mœroris, minùs iræ rugoſitate arata; neque nubilo lurore liuida, neque in ſuperbiæ turbinem glomerata: verbo, ea quæ ſecuris, quæ innoxijs.

Quis

Quis hîc mihi cæla? quis campos marmorum vel fœneraria ſuffectione ſufficientes? Dædale, te volo: Orphea pollice Tigribus imperitantem, jubatisq́; luſtra rugitoribus vacuantem, maria, & ſuccenturiata fluminum latifundia cientem Cretico deſode marmori: vnica interim, maxima tamen,

Tradere quæ potuit, memoriq́ue inſcribere ſaxo
　Orphea, & adductas per nemus omne Feras,
Threïcio tractas fingentem carmine ſiluas,
　Laudare artificem ſit mihi cura manum.
Sic nempe iſtius, cùm cætera MOVERIT Orpheûs,
　Perſtare IMMOTVM Gloria coget opus.

Cuius opus? anne Dædali? imò in Dædaleo opere ſignatam REGIS FERDINANDI Mititatem gloria æternabit. Quam, ſeu vulpinari velis ambiguitate bilingui, ſeu rancare effero molarium afflictu, nec hilum môris, nec apicem mutâris.

At verò, Callimache, quid illa tuis in fabricis ſuſpiria? quid pugnus ille Caducifer? quid ſpirarum, ceu pugnaturiant, ad inuicem morſus? quid alarum remigio pennata frons? ſine plantaribus vmbilico tenus homo? dedolatos in quadrangulum reor Mercurios Triuiales. probè etenim

in Triuijs etiam abſque fuco rumiferat; ideòq; non inficetè

Marmore facundos, ſaxisq; loquacibus Hermas,
Vocalisq; bifrons Mercuriale DEI,
Contulit in lapidem Latio manus æmula ferro,
Et rudibus ſaxis Numinis ora dedit.
Deucalioneis non eſt mirabile ſaxis
Naſci Homines, Rupes ſi genuêre DEUM,

Deorumque conſiligerum, & ſecretorum inſpicem.

At enim, Callimache, properantiùs excute lacertorum toros, ſi tot Hermas cudere tibi volupe eſt, quot auita Religionis FERDINANDO *ſunt Præcones orthogoni: probi, inquam, ad immortalitatis viam traduces, ac in recto, Herculè, ne pilum palabundi veridici. Sed mitto iſta. Tuum, Arceſila, ſaxeum licet Ganymedem, dum ſatis mirari queo, ſatis demirari nequeo. Quonam loci adcruſtabis nobile iſtud monimentum, quo*

FER-

FERDINANDI
IN
DEUM
PIETAS,

imò DEI Opt: Max: in Ferdinandum, & Austrios omnes bona volentia, nulla ſæculorum ærugine obliteranda, non ſolùm credi potis, ſed & palpari? Quàm benè

In Phrygio Juuenis ſaxo Jouis alite raptus
  Præda per aërias it peregrina vias!
Quàm benè remigibus ſignantur marmora pennis;
  Et Ganymedeis ſaxa notata genis!
Fernandi vultus ſaxo fingantur in iſto,
  Cælo iterum Juuenis qui rapiatur, erit.

vſque adeò eſt lauto Superis in delicio. Quàm meticuloſè metuo; ſi, quibus eſt cura Ferdinandus, Cælites ſinguli ad nouas Curules raptum velint, vt ſufficiat in prædam: eò præſertim cùm Virginum Primipila Totum jam ad Regni ſui clauum locârit; nulla inde mouendū ſeu Fortunæ adſlabellatione, ſeu cuicuimodi machinatu.

Æmula-

Æmulatur, ſuſpicor, Amphiſtratus: nam vt

AVREVM

DIADEMATIS REGIJ

VELLVS

effiguret, cælo ſuo de Cœli prototypo exarat, quemadmodum

Æquor Theſſala ſulcat Argonauis,
Et dorſo maris incubans natatam
Felici pede fluctibus ſecundis
Per Iouis vehitur liquentis aulam;
Quam nec cærula contumaciori
Aduerſantia verberant procellâ,
Nec Noti petulans furentis ala,
Nec venti alterius ruentis aura
Flatûs ludibrio irriti flagellant.
Hæc ergo ſpolium vehens beatum
Criſpo velleris arrogantis auro
Diues, naufragium Carina vitat,
Quamuis fluctibus enatans in iſtud
CÆLATA INCIDERIT CARINA SAXVM.

Illiſa quidem, at illæſa perenni felix hæret ſcopulo, ſecura murmurantium à tergo tempeſtatum. illæſa, felix, ſecura

cura aio: quis enim hominum, etiam proiectè facinoroſo-rum, dum AVREVM VELLVS; *Aureum inquam* REGNI *diadema Tibi*, FERDINANDE, *Hungarica veherent Comitia, oppilauit aurem? oggannivit? ita ſyncerus eſt de* TE

VNIVERSI

REGNI

PLAUSUS,

quem vt TIBI, *ceu nouo* SOLI *in marmore propinaret Arceſilas, Memnonis Coloſſum portentoſis modulatibus labra diſtentum fabrè architectatus eſt: Quid enim?*

Si Sol purpureo niteſcat ortu,
Cantabit ſtatuâ loquente Riſus;
Si Sol occiduo nigreſcat amne
Plorabit ſtatuâ querente Fletus.
O Riſus lepidi, ioci iocoſi,
Jam Sol Hungarico refulget orbe,
Jam REx Pannonico niteſcit oſtro;
Quis plauſus Patrias inundat Vrbes!
Plenus blanditijs facetijsque.
O Fletus queruli, modi ſeueri,
Ni Sol Hungarico micaret Orbe,

F Ni

Ni Rex Pannonico niteret Oſtro,
Quis luctus patrios feriret Agros?
Plenus Ruris, & inficetiarum.

Eiadum opus actutum deplete, & ferro chalybiq́, verberones, promulgate juſtitium. conſpicuo figenda eſt loco

Crux
Hungaricæ Gentis
Insigne.

Prò quanto ſtetit ingenioſo Myroni! nam

Cruce Geminata vt Hungarorum effingeret
Gentile ſcalpro ductili ſignum Myron,
Grauibus fatigans dura ſaxa malleis,
Multo cecidit marmor ictu contumax;
Feriens, referiens, chalybe pugnante, inclytam
Crucis in figuram abire rupes neſcias,
Fractoque ferro omnes labores perdidit.
Quid nunc agat labore feſſus artifex?
Ferrum reformat, & nouas reſuſcitat
Vires ſibi, lapideſque rurſus verberat.
Jam poſt tot ictus, dura poſt tot verbera,
Vult ſcire quisquid artifex effecerit?

Insi-

INSIGNE tandem vt HVNGARORVM abſolueret,
Saxa CRVCIFIXIT, & proterua marmora.

Adesdum tandem dulcè ſonantium Caſmœnarum deliniſico tripudio Thebæ veteris machinator Amphion, & aſſultorio neruiarum garritu animata ſaxorum, trabiumque cruſtamenta, in ſuas ire jube gradationes: mulcendo properantiora, oſcitantiora propellendo, ambifariam cothurnate detona. Audio: facundo pollice odarum fila verberat

AMPHION.

Sedes virorum Martia Principum,
Et nata doctis mœnia cantibus,
Vltore ferę ætatis æuo,
Sola jacent, viduæque Thebę.

Vexatur vndis, luditur imbribus,
(Nimbis amarûm collacrumantibus)
Collapſa lentis Vrbs ruinis;
Et gelidis habitatur Euris.

Circûm nocentes exululant ſtriges,
Sphynges, & alę vindice verbere
Vmbras flagellant impiorum
Oedipodionidas Nepotum.

Hiſcente muro pendula marmora
Fruſtrà patronam ſollicitant opem,
Quæruntque labentis ruinę
Auxilium, & reparationem.
Lentas ruinis ſuppetias ſuis
Ne ſemper orent prætereuntium,
Excire Thebis pſalte neruo
Saxa lubet, facileſque rupes,
Frænauit olim carmine Tigrides;
Aurita mouit flumina cantibus;
Arbitrio vocis canorę
Thrax refugam in caput vrſit vndam.
Idemque nigrum flebilibus modis,
Cui Regna nullis peruia Solibus
Ceſsêre, pallentéſque Manes,
Perculit in ſua vota Regem.
Regina chordis victa potentibus
Genas obortis perpluit imbribus;
Crudelium malę Sororum
Inſolito maduêre fletu.
Et mî diſertas eſt manus artifex
Ferire chordas pectine garrulo
Expergefactas, atque ſaxa
Allicere obſequioſa cantu.

Quin

Quin ergo neruos dextra loquaculos
Non oſcitanti pollice verberas?
Vitamq́ue muris, mænibusq́ue
Das ſenio carieq́ue feſsis?

Adeſte, adeſte ô ſaxa ſequacia;
Conchyliatę REX vbi purpurę
Fulgeſcit Oſtro FERDINANDVS,
In ſolio recubans honoro.

Hic, inuidendis æmula fabricis,
Avulſa duro marmora vertice,
Feſtum coibunt in THEATRVM,
Phidiacis animata formis.

Auguſtiori ſurgat vt aggere
Moles, Creontis relliquię domus,
Huc impijs Thebis relictis
Ad ſocias properate rupes.

Ipſe optimorum PRINCIPE ab OPTIMO,
Et maximorum CÆSARE MAXIMO
Natus, Sereno inuitat ore.
PANNONICI DOMINATOR Orbis.

Hic nempe, Hic Ille eſt, cui tot imagines
Cognata CERIS ATRIA PATRIIS
FVMANT Avorum Regum, EBVRNIS
Scipiadum potiora LVNIS.

Hic rurſum, Hic Ille eſt, Quem Pietas ſinu
Jam tùm fouebat, cùm Teneri manu
Lac obſtetricante inferebat
Purpureis niueum labellis.

Hic tandem, Hic ille eſt Melpomenes Amor,
Matris cadenti cuî gremio Dea
Blandita plenis Gratiarum
Atque iterum, atque iterum eſt ocellis.

Et nunc potentûm Regia Gentium
(Quod Turca dudum barbarus inuidet,
Sæuę quod inuidêre Lunę.)
Hvngarico tenet Orbe Sceptra.

O quàm Parentis Nvmine Cæsaris,
Et Jvnioris Nvmine Principis,
Poſthac feretur nauta tutus
Terga ſuper famulantis Iſtri!

Non jam Colonus ſemina ditior
Terris dolebit ſparſa fidelibus,
Quòd pænitendis ſeminârit
Vſibus Odryſię Phalangis.

Matrum mariti cornigerûm Boues,
Et mitiorum turba bidentium,
Securè in agris arua tondens
Gramineas jugulabit herbas.

Fer-

Fernandvs ipſe eſt, qui regionibus
Eliminabit turpe Nefas ſuis,
Atque Exvlem Regno Mariam
In patrium reuocabit Orbem.

Erro; anne Vatem talibus ebrium
Sagax futuri Cynthius entheat?
Quæcunque menti, Phœbe, dictas,
Vt Superis rata ſint, precabor.

Sed jam citatis marmora paſsibus
Coire cerno: Mygdonius lapis
Spartano adhæret, jungiturque
Connubio, ſocioque morſu.

Cingunt Arenam ſaxa Caryſtia;
Idea rupes Retia fibulat;
Gradationes læuigantur
Oebalio Scopulo viarum.

Pars in columnas ſurgit Hymettias;
In Sectionvm pars Cvneos abit,
Et Sessiones: pars ſupremę
Tollitur in Podivm Cathedræ.

Sic ſpontę diuâ in Templa Philemonis
Creuêre villę; ſic caſa Baucidis:
Tecti reluxit ſtramen auro,
Et ſtatuas ſubiêre tigna.

O Fer-

O Ferdinando creſcite marmora,
Datura dignum Principe pulpitum,
Spectaculorum quo Triumphum
Conſcius ipſe ſuum arbitretur.

An jam feroces Carcere Tigrides,
Et ſæuiores Tigride belluę
Prodire certant in Theatrum,
Et tumidas meditantur iras?

Non hic minarum barbarus impetus,
Non ira ſpumans, Martia Pectora
Emaſculabit Ferdinandi,
Non Metus exanimus Furore.

Non ſi futuro prælio atrocior
Proludat irâ terrificâ Leo,
Caudæque Arenam Martialem
Verberet impauidus flagello.

Victrice Virtus ſcilicet Avstria
Recincta ramo Laurigeras comas
Oſtenta vincet, glorioſis
Aſtra ſuis ſubitura Trigis.

Victoriarum præſcius auguror,
Secvnda nunquam Favstaq; non fore,
Rex alma Proles Ferdinandi
Prælia ſi qua geret Secvndi.

AMPHI-

AMPHITHE-
ATRI
REGIJ
SPECTACULA.

Digitized by Google

PRÆLUSIO
AD
SPECTACULA.

THyſſagetas aduerſus equos, Afrasque minatam
Bellonam frameas, & deproperantia cornu
Spicula Lunato, contraque furoris aceruos
Turcici in Hungaricę furiatos vulnera terrę,
Pannonici jam Regis erant, quot in æthere luſit
Ignibus, offenſo quot in aëre fulmina fregit
Vrbibus iratus, pauidoque Dieſpiter orbi.
Fuſcina Regis erat dentatis horrida ſcalpris,
Quâ DEUS æquoreus totas quateſecit ab imo
Oceano terras; Cyrrheus flammea vates
Spicula, ſinuoſumque vni deuouerat arcum
Regis tutelę, grauidamque ab arundine thecam.

Mars

Mars clypeum dederat, gladium Cyllenius ales;
Rorantem Alcides monſtrorum ſanguine clauam.
Omnia Regis erant, vel quę Mars imperat arma
Barbaricos contra jugulos Scythicaſque ſariſſas;
Vel quibus harmonicos explorat Hyantia neruos
Muſa, leuique ferit variatas pollice voces
Arma ſecuturę notiſsima ſigna voluptę.

Amphitheatrali jam ſtabat in ordine miles,
In Podio faſces, atque Imperialia ſigna
Et diademati Reges, quos Romula cera
Enumerat, faſti quos inſcripsêre Latini.
Pulpita complebant fluuiorum argenteus ordo:
Cæſariem, barbamq; graues, hic Sueuicus Albis
Peneuſque ſenex, Betis, Cephiſus & Acis,
Cum Sarno Rubicon, celeri cum Tigride Lyris,
Et qui Teutonię fœcundat litora Rhenus,
Danubiuſque Pater, cuius ſubſellia propter
Iſtula, & ex alueo Tagus adſpectator Ibero;
Poſcebantque auidi rumpenda ſilentia ſcenę,
Et Regi Pæana Novo, noua tympana Regi,
Æraque taurini vincentia tergoris ictus;
Cum ſubitò aſtrati diffinditur area templi
Luciparas jaculata faces, pariterque theatri,
Quotquot erant, oculos in ſe conuertit, & ora.
Lux erat, arcanę moderatrix Luna tenebrę

Qualem habet aduerſę fratris contraria flammę,
Quando ſtellatos tenebrat claroribus orbes;
Aut potiùs quantum radijs diſcriminat ignem
Cynthius, elato quoties temone jugales
In medium cœli roſeam vexêre quadrigam
Curtatas vſtis efflantes naribus vmbras.
VIRGO erat in radijs, ſenſimque per æthera lapſa
Conſtitit ante tuos, REX AVGVSTISSIME, vultus
Deſuper, à tenui nubis circumflua peplo:
VIRGO, cui quamuis omnem temerauerit orbem
Eſuries nunquam potuit ſaturata nocere
In paradiſiacum malè debacchata volemum:
Nympha Deę ſimilis, ſiue æquamenta capilli
Purpureaſue genas, porrectę ſiue decorem
Frontis, ſeu geminos oculorum adſpexeris ignes,
Aut à coralinis ſatiata coloribus ora:
Indum ebur in manibus, totoque in corpore tanta
Gratia, vt internam mentis deprendere formam
Quilibet, & niueum poſſet ſine fæce pudorem.
Hic decor, hæc facies Circum obſtupefecerat
omnem,
Cum REGEM alloquitur VIRGO: veſtigia MAGNI
CÆSARIS, & Sanctos præeuntis quærere greſſus
TE, video, FERNANDE, PATRIS: TIBI ſeruiet
Si modò terrenis pergas diffidere rebus, (æther,
Fidere

Fidere diuinis; age, REX ERNESTE, ſagittas
Auxiliatrices, quibus Vngara regna tueri,
Atque peregrinas Turcarum euertere turmas,
Thyſſagetûm turbare acies, & credere letho
Poſsis, alatus ſuper æthere cudet Ephœbus.
Tecum ero, ſi REGIS ſit dux in prælia virtus,
Et Romana fides.

Dixerat, & pictos VIRGO reuoluta ſub orbes
Nubibus eripitur: tenues modulatibus auras
Et lyrico mulcent volucres clangore Camilli,
MAGNIq́; effigiant virtutem REGIS eburno
Pectine, REX hilaris fugientia ſuſpicit aſtra.

Intereà Hippotades, ne fors violenta theatrum
Flamina turbarent, ſparſuſue per aëra nimbus,
Odryſium Boream, fœtumq; madoribus Auſtrum,
Et Cauri inſanas reuocat ſub clauſtra procellas.
Flabra furunt; animę tumefactum Nerea Thraces
Exagitant, nubesque citant, ſiluaſque furente
Impete concutiunt, euulſaque robora ſternunt.
Æolus admiſſos tumidis cum fratribus Euros
Vtribus includit. vernum pernice volatu
Ire jubet Zephyrum; Zephyrus volat; aura repente
Occupat auguſtas REGIS tenuiſsima malas,
Aureaque adlambit vacui proſcenia Circi,
Et Cauę percurrit humum; penetratur arena

 Flamine

Flamine, diua ſuo viduatur Terra colore,
Et rigidas oblita hyemes, oblita niuoſę
Canitiem brumę, vernos mutata decores
Induit, Æolium generato flore colorat
Atrium & ambroſios latè partitur odores.
Hîc quæcumque Arabi nota eſt fragrantia terrę,
Hîc Crocus, hîc olidis notiſsima lilia Suſis.
Hîc Roſa, muriceo cui formoſiſsima tinctu
Purpura Sarrani concedat gloria ponti.
Et, quę ſolares metitur Tulipa flexus
Tergeminas induta ſtolas nunc Jaſpidi certat,
Nunc violis; quandoque rubet flammante Pyropi
Schemate, Theſſalicos aliàs imitata colores.
Vidit Flora roſas, & pubeſcentia Terrę
Germina, cum croceis naſcentia lilia nymphis,
Atque vnà Zephyri vim ſenſit adeſſe mariti.
Heus, Charites, inquit, vernali accurrite meſsi,
Quam pro Rege Novo, Zephyro adſpirante, creauit
Tellus: Avstriacis plectenda eſt ſeruia valuis.
Eurynomes properate Deę, vocat Auſtria meſsis:
Florea Cæsareis pangetis ſerta capillis,
Ernestiq; comis. &, quod benè ſidera vortant,
Verna ſecuturis nectetis munera Natis.

Paret

Paret inuitanti lætabunda Gratiarum trias; lenes Zephyri delicias metit, & in calathos ridibunda florum exhaurit ſeminaria odorâ ad ſtuporem ſumptuoſitate. Adhæc delicato ſubſectam pollice Pæſtanam ſementem, cincinnata veris adoleſcentis viridaria, conchyliatas roſarum acies, & æmulo niuatis velleribus alborê candidatas liliorum meſſes in coronas legit ominati nuncias ominis, non minus REGI NOVO, *quam olim M. Antonino* IMPERIVM *portendentis.*

Sed & odas interſerit lectioni; non ludicris crepitantes dicibulis, non inficetas è triuijs mutuatæ ſalſuginis acore; ſed amœnas ad aurem, ad captum ſelectibiles, ad pompam exſpectatas.

STROPHE. I.

Jam latet Oleniꝗ ſidus pluuiale capellꝗ,
Nec exerunt Atlantides
Vdos madore crines.
Cluſo Boreas delitet antro,
Cluſo Euronotus delitet vtre;
Nec vomit Eurus aquas.
Nuſquam ſe niueꝗ pilꝗ
Voluunt per auras;
Nuſquam cana pruina
Dealbat arua,
Nec glacies liquidas frigida durat aquas.

ANTI-

Digitized by Google

ANTISTROPHE. I.

JAm ſunt Tyrij ſæcula veris,
Jam pictorum gratia florum.
Sentiunt nares roſeos odores,
Viuidos colores,
Aureos amores.
Paſsim videntur lilia,
Paſsim ſuaue roſarum
Oculos ſerenat aurum,
Paſsimque Tuliparum
Tinctus ſerenat Aream
Amphitheatri,

EPODON. I.

QVis Deorum parturiuit
Tam copioſis cornibus
Primam theatro gratiam?
Quæ Dearum copulauit
Cilicum flores, Turię odores,
Hiblæque collem,
Sabamque mollem,
Et Paphi lectas veneres olentis
Quiſnam CÆSAREA clauſit arena?

STRO-

STROPHE. II.

AUra fœcundi peperit FauonI,
Orcheſtra quicquid aſpicit;
Quicquid odoris
Dant proſcenia REGIS;
Quicquid honoris
Formoſa lambit pulpita PRINCIPIS.
Placidus peperit Zephyrus flores,
Omnemque mundi gratiam,
Et purpuratam gloriam
Lenis in areolis
Æoliâ dedit arte ventus.

ANTISTROPHE. II.

TEllus benigna mater,
Cœlo marita Coniunx
Vidit AVSTRIACAM rubere Frontem
A Dacica corona.
Vidit CÆSARIEM
Præſaga tellus
Olim futuram CÆSAREM
Septemuirali calculo,
Et odoratam floribus Ennam
Regios juſsit
Baſiare crines.

EPODON. II.

NOn ſolus Zephyri labos,
Nec ſola pinxit terra flores
Purpuratos, delicatos,
In corollas regias.
Phœbeus ignis, fœcundus ignis,
Non qui ſidera cœli
Facit rubentiora,
Sed, qui barbaricas implebit Numine terras,
Tam fragrantem FERDINANDVS dat theatro gratiam.

STROPHE. III.

ERgo voces conſonantes
Et varię modulamina linguę,
Jam modos citatos,
Jam fractum variando melos;
Nunc faucis numeros acutiores,
Nunc pulmonibus ebrios ſonores
Efflate Muſę
Riuis inebriatę
Scalptis alitis hinnientis vngue.
Cantate Zephyro gratię vernę patri,
Hilares volucri Zephyro cantus.

ANTI-

ANTISTROPHE. III.

NOndum finis adeſt, fauete Muſę,
Telluri organicum ſonate carmen.
Clangor tubarum,
Stridorque buccinarum;
Tibia, tympana,
Fiſtula, cymbala,
Ferias lætis modulentur auris.
Et tenſos citharis, lyriſque neruos
Telluri date Muſę.
Tellus odoros Auſtrio Regi crocos,
Peperitque ſiluas floreas.

EPODON. III.

STyriacę Muſę paulò maiora canamus
AVSTRIÆ SOLI,
CÆSARIS HONORI,
PANNONIO REGI vox, tuba, chorda
Plectrum prehende Phœbe (ſonent.
Citharæque tange neruias.
Conſona muſis,
Et qui TE variâ virtutum luce triumphat
Vngaricum cane Phœbe PHOEBVM.

PHOEBVM, inquam, poſthumatura virtutum quadriga, ceu puratâ facie proritantem vultus, & ortu Pannonibus benè augurato, velut acie radiorum inſtructiſsimâ, omnia facetiari jubentem;

PHOEBVM in ſerenitate pluuium, ſerenum in pluuia. ſed in pluuia ROSEA, GRATIOSA; quæ nimirum tota purpuratur ROSIS, pluitur à GRATIIS.

I Roſa vernalis Zephyri pulcerrima proles,
Purpura Telluris gloria, Chloris amor.
I Roſa Pæſtanis decertatura roſetis,
Pangæum tinctu depopulata decus.
I Roſa FERNANDI digitos, frontemque ſaluta,
Quoſque timet Lunę barbara turba pedes.
Namque SALVTANTEM Rex in diademate, FLORVM
Non niſi REGINAM debet habere ROSAM,

Qui REX

Quantùm Palladi, tantùm amicus armis
Poſtquam Pannonię Crucis figuram,
Contra Thuſſagetas notam furores
Ad Cliuum valida manu peregit,
Et nudâ frameâ, ſimulque VIVAT,
VIVAT millibus excitatus æther
REGI Neſtoreos ſpopondit annos;

Cœpit

Cœpit Vngara terra commoueri,
Inceptos hyemis ſugare canos,
Brumę perdere ſæuientis imbres,
Veris cernere blandientis auras,
Meſſem promere purpuram roſetis,
Innato ſaturas odore frondes,
Ridentes vario colore flores:
Terra ſcilicet æmulata REGEM
Et REGIS FACIEM SERENIOREM
Æſtas è niuibus ſerena facta eſt.

Ita enim decebat, Popule cothurnate, vt qui tibi in Regem animus eſſet, ore, vultu, animoque nullâ fucato pigmentariâ palàm faterère.

Sic, ſic Pannonici orbis inquilini,
Gens inter medias rotata glandes,
Inter ſanguineas voluta ſicas,
Gens à belligero ſuperba Marte,
Gens in omnibus erudita pugnis
Sic perge AVSTRIACVM ſouere REGEM,
Sic perge AVSTRIACOS amare VVLTVS.
Hic Amor patrium ſouebit Iſtrum,
Hic Amor patrias ſouebit auras,
Et, quę ſunt pia vota ſingulorum,
Veſtras hic Amor ampliabit vrbes.

IO *exeſte minuta plebes; quiſquis horres vulnerum bipatentes hiatus, luxuriantes belluino capulo ſicas; mugitus dentatis eluctatos rictibus, & repagulorum debacchantes repercuſſu. Exeſte, quibus apinæ, gerræque, & moroſior quauis velitatio meticuloſam pallore faciem decolorat. Exeſte, quibus emaſculatas ſtringit venas gelu fœmininum.*

Prodit in arenam dirum calidi cruoris ſpoliarium bellua

FERDINANDO

INVICTO

PANNONUM REGI

SPECTACULUM

PRIMUM,

vbi crudelem, ſanguinariamque libidinem animæ HUNGARI MILITIS *telo in Orcheſtram fuderit, præbitura*

Peroſa

Digitized by Google

PErosa longas in cauea moras,
Luſtroque noctem Tigris in aream
Tandem ſaburratam profanis
Irruit ingenioſa rictis.

Vah! quanta Circum bellua Regium
Formidoloſi neſcia ſanguinis
Metitur? & jam jam futuris
Principium dat inane pugnis?

Nunc otioſas ore, vel vngula
Sudis arenas nubibus obijcit;
Nunc temperatos lentat armos,
Nunc celerem citat ira curſum.

Audi efferorum murmura dentium
Exulcerati fellis imagines;
Formidoloſis cerne labra
Præ rabie madidata ſpumis.

Terror theatri dic age, bellua,
Multò Leonis viribus auctior,
Partus Scytharum quis furorem
Bile tuum viduabit arcus?

Quis vmbo morſus excipiet tuos?
Quę ferra pugnam? ſed caue bellua;
Jam jam minacem lunat in te
Pannonius jaculator arcum.

Jam

Jam neruus vrget ſpicula ferreo
Dentata morſu. deuolat ocyus
Arundo. pictum ſæua monſtri
Caſpiaci ferit haſta tergus.

Haſtile ſentit Tigris, & alterum
Cautura vulnus per ſabulum volat
Pernice paſſu; qualis altas
Præcipitat Notus inter vndas.

Atrox ſariſſas Funditor igneas
Pergit pharetrâ promere, cornibus
Aptare tenſis, inque viuam
Miſsile præcipitare metam.

Declinat ictum bellua tortilem,
Præterque lapſę ferra phalaricę
Deluſa ridet; calcat ictâ
Hoſtis opes, ſepelitque terrâ.

Exaſperatus miles arundinum
Imbrem per auras impluit in feram.
Aſt Pannonem pilis pharetram
Euacuat ſine cæde Tigris.

I nerue, & arcus. tergore diſcutit
Monſtrum ſagittas: frangit acumina,
Quæcumque tentus vibrat arcus:
Res alio peragenda Marte.

Haſta,

Haſta, haſta Tigri vulnera cominus
Cædemque fuſi ſanguinis ebriam
Dabit, vel ipſe euiſceratus
Terribili dabor eſca ricto.

Fernande fortem ſuſpice militem:
Sic me juuabit currere per globos
Flammis inunctos; ſic per enſes,
Per medias volitare mortes,

Pro Rege quando Martia buccina
Et luſa rauco tympana murmure
In barbarorum caſtra crudum
Expedient animare ferrum.

Præluſionem jam dabo prælijs
Olim futuris. Tigris ad horridas
Duratus iras, vngulaſque
Lethiferam feror in palæſtram:

Hæc Panno miles dixerat, ac ſimul
Haſtâ prehensâ currit in aream;
Striata frontis ſignat vmbra
Terrificos animi furores.

Tigris morarum neſcia ferreę
Occurrit haſtę. nunc validùm infremit;
Nunc antijs crudeliorem
Vngue parat lacerationem.

Aduerſus obſtat Miles, & incitę
Rotationi Tigridos obuiat;
Et quà volat roſtrum ferę, illac
Dexter agit validam ſariſſam.

Tandemque pictę frontis imagini
Addit cruentam miles imaginem,
Monſtrique flammę concitati
Suppoſito renouantur igne.

Inſanientes aſperat vngulas,
Sæuùmque rancat bellua: ſpumeos
In Antagoniſtę lacernam
Dente vomit rabido furores.

Colora ab icto lancea vulnere
Victoriai fortia maſculę
Trophæa promittit, ſimulque
Ora ferę furiata tangit,

Luxatque dentes impete. tertiam
Sic valdus horam ſuſtinet impigris
Volo lacertis, vnicoque
Diſtat ab interitu bacillo.

Poros per omnes largiùs effluunt
Sudoris imbres. ſic per amabiles
Terrę canales caſta fugit
Arcadicos Arethuſa riuos.

Sic ſu-

Sic ſudor iſti: defluus aſt Tigri
Cruor rubentem ſanguinat aream,
Et quantus imber, tantus ardet
In furia furor entheata.

Tandem ſupinant tela ferociam
Tumultuatę Martia belluę,
Dum ſe penetrant virulentum
In jugulum, laniantque liſas.

Io TRIVMPHOS! circinet aureus
Tam belluoſam cæſariem decor.
Amorę REGIS Miles icit
Caucaſeam ſine cæde cædem.

Sic olim in hoſtes prorue Cæſaris;
Sic olim in hoſtes REGIS. acinacem
ATHLETA fatalem cruore
Barbarico, tunicamque tinge.

Rem egiſti veteraturam nulli ſuccedaneo ſugillandam; niſi quem maledico dentium pruritu probata virtuti nouercari juſſit veri, rationisq; propudium. Tibi verò quas deberi putem Heroa frontis illigamenta pancarpias? Quas Nemeeas? quas Olympias? quas Pythias? quas Iſthmias? opuſne Vulcani Sapphirinum, an hederatum Bromij? laurumne baccatam, an meraco nodatum palmitem? ſpicatamne ramalibus frundium inuolucris oleam? an decem-

plici replicatam internodio indecuſſatam myrtum? Noui. REGIVS fauor ſufficit animoſo pectori.

Porrò quid hic Pythagoreis jugatum accentibus, & harmonica alternatum molitione, ceu inuicem ſeſe adlambentium cœlorum adfrictu aurem mihi obpandit? dabit, opinor, TIBI,

FERDINANDE
REX PANNONUM
INVICTE
SPECTACULUM
SECVNDVM
COELUM CHOSROIS
PERSARUM REGIS.

O quanta lucis eiectatione, nictantibus identidem cilijs perculſa vapulant oculorum orbita! aut medius-fidius

QVis me; Deorum phaſmate ludicro
Fallit ſoporum? ſi tamen eſt ſopor.
Quæ ſpectra me non infaceto
Erudiunt ſimulata ſenſu?

Num

Num blandientis grata papaueris
Aſpergo frontem nectit adhuc DEO
Obliuioſo? aut ſuſcitatum
Regna caput tenebroſa liquit?

Hem! picta cœli ſidera lucidi
Intra theatralem tuor aream;
Premunt palæſtram fabricata
Mirificis ſimulachra plaſtis.

An forſan Atlas impatiens premi
Excuſsit armis pondera ſubditis?
Aut robur Oetheum polorum
Diminuit cumulata moles?

Nunquid Typhoeus, & validus Mimas,
Impacta numquid Porphirion juga
Eluſit, ac ignes nitratos
Rhœtus, & Enceladus peroſi

Pulpis toroſis regna tonantia
Rurſum inuolarunt? funeque tortili,
Vnciſque ferratis theatri
In Caueam rapuêre cœlos?

Cerno Camillos tergora plumeos,
Frontem ſerenos inuariabilem,
Sceptro decoros, capillum
Malobathro benè olente tinctos.

Hi concitatos ætheris impetus,
Lentosq́; voluunt; ſiue rotabile
Conſurgat ex Indis volumen,
Seu rapiat rota prima Cœlos.
Quantùm niteſcit candida deflui
Aſpergo lactis! quod D E A pronuba
Atlantis abſtractum Nepoti
In fluidos vacuauit orbes.
Hic inter Arcton ſtat geminam Draco,
Quem ſomnolento ſors medicamine
Sopiuit Alcides, vt eſo
Heſperidum frueretur auro.
Corona Gnoſin; Biſtonium lyra
Canora vatem; peila Prometheum
Paſtu expeditum, Pegaſique
Iſthmiacam notat ala dextram.
Flauedo claret velleris aurei,
Fratrumque ſtellę Tyndaridûm micant.
Aſtræa ſpicę glorioſa
In radijs, oculoque Taurus.
Viden' rotatos tam variabili
Curſu Planetas? cornua Cynthies
Ad Solis aſpectum rubentis,
Et volucres agitantis orbes?

Phœbũm

Phœbum auſpicata fronte per æthera
Vectum quadrigis, quæ pelago caput
Quando leuant, terrę tenebras
Flammiuomis abigunt lupatis!

Sed heus! arena quiſquis in aurea
Spectator adſtas; Pleiades exerunt
Vdos capillos, lacrymabunt
Ingenui mala fata fratris:

Clades ſequuntur. parcite ſidera;
Ignoſce magnę Jupiter Areę;
Regi dicatum Ferdinando
Igne caue temerare Circum.

Vah! aſtra pergunt. fulgura, fulgetra
Tonans in orbem deſuper abijcit,
Et ſaxa tornat ſulphuratis,
Ac piceis animoſa buſtis.

Fallor! remotis Jupiter ignibus
Arridet orbem rurſus! & aureus
Mundum ſerenat claror! actas
Nec queritur bona terra Scenas!

Quies theatro eſt, nec ſabulo madet
Nimbis, nec vſtus fulminis ignibus
Circus. theatrum ridet, omnes
In Podijs, Cuneiſque rident.

Qui

Qui ſtat fabrili in pegmate, Rex graui
Inſpectat Orbes lumine ſingulos,
Sceptroque nunc nimboſiorem,
Nunc hilarem jubet eſſe Solem.

Agnoſco tandem ſidera Chosrois,
Agnoſco Regem, qui reuolubiles
Cœli Planetas, quique flammas,
Et volucres imitatus orbes

Terras beauit pegmate cœlico,
Mundum propinquis ætheris orbitis,
Dum Perſiano Cœlum in auro
Artificis ſtatuêre cœla.

Sed hæc faceſſant ludicra ſidera
Faſtigiati verticis omina,
Nota arrogantis bulla mentis,
Et cerebri cerebroſioris.

Mirare Tellus Sidera, & aureos
Cœli Camillos, VIM quoque NVMINIS
In FERDINANDI MENTE REGIS,
In placidis habitare malis;

VIM ſanè; cuius obiectu perpetim noctuant ſpem titubabundam fruſtrantia fortunæ inritamenta; caligant oſtrino Tyrio tinctæ lanoſitates; pallent oculorum illudia Eoæ matricis bracteata lamina, & velut inhibitorio quodam

bebetes

hebetes obnubunt radios; VIM denique verecundiore mititatis roſa, emaculatiore candoris lilio, fragrantiore pudoris viola REGIAE mentis arcana ſacraria imbuentem.

Moroſior ſim ſi cętera depangam. nec patitur

LYRICEN ORPHEUS,

qui, vt Ectypon

FERDINANDI

PANNONUM

REGIS

INVICTI

SPECTACULO

TERTIO

aſpectantium oculis obijciat, eburno

PECTINE CICURAT FERAS

in ſabulonem illectas.

DOctę Mnemoſynes muſica pignora
Quę cantu AVSTRIADVM perpete gloriam,
Virtutesque ſecundo
Componitis alite partas,

K Indulgete

Indulgete breues chromati feriàs,
Ori pneumaticas tollite tibias,
Nec dulci numeroſa
Feriatur neruia plectro.
Tantiſper citharam Biſtonis Orphei
Auſcultate DEÆ. REGIS IMAGINEM,
Et MENTEM SAPIENTEM
Depinget pectine vates.
Vox omnis tacito gutture delitet,
Nec motat creperus pulpita ſibilus;
Atrâ qualia nocte,
Sunt alta ſilentia Circo.
Vates Threicij carminis artifex
Jam percurre chelyn. nunc ferias graui;
Nunc incide canoro
Carmen reſonabile neruo.
Auditiſne DEÆ? pulſat amabilem
Biſton fatidico pollice neruiam;
Et blandum modulamen
Recreat dulcedine terras,
Quà flammę vomitor ſtat Pyrois ſupra
Vſtam cæſariem, quàque Mæotis eſt,
Et quà illabitur vndis,
Et quà Sol excutit vndas.

Quid

Quid cerno Superi? Muſicus auia
Accentus nemora, & luſtra feraria
Demulſit, citharæque
Senſit trux bellua phtongos.

Luco excitus Aper ſpumat adhuc grauem
Irarum rabiem dentibus: at lyrę
Mollit gratia dentes;
Tegeæam eliminat iram.

Exuti pauido ſanguine, ſaltibus
Excurrunt lepores, & pecuaria
Aprorum comitantur
Raptâ modulatibus aure.

Hinc ex Armenicis ſtat Lea ſaltibus,
Horrens inde Leo crine Libyſside;
Sed jam mitis vterque,
Poſitisque tumultibus irę.

Prædę Lynx auidus robore concauo
Seſe condiderat; præterit Æthiops
Illac fortè viator
In quem armat beſtia dentes,

Et jam mortiferis diſſecat vnguibus;
Motus quando ferę deperit entheus
Ad ſymphoniacarum
Diſcrimina ſuauia vocum.

Lælaps Arcadicus præcipitem gradum
Contra Mænalium frangit Aprum; inſimul
Curſum corripit hoſtis:
Stupidus ſtat vterque ſonore.
E Luco Scythico Pardalis euolat,
Barrus Marmaricis è regionibus,
Parthis Tigrides oris,
Calabriſque è tractibus vrſi.
Quicquid vaſta parit terra animalium,
Alce, Capra, Lupus, Rhinoceros, Dromas,
Ceruus, Caprea, Martes,
Et cornea bellua frontem,
Irę ſepoſitis ignibus inditę,
Pulſiſue ex tremula pelle pauoribus
Vatis plectra ſequuntur,
Citharæque ſonabilis ictus.
Turmatim veniunt in caueam greges;
Orpheus harmonicas cædere neruias,
Et miſcere ſonores
Contracta per organa pergit.
Hîc colludit ouis Tigribus, & Lupis;
Barrho Rhinoceros, & Lepori Canis;
Thos adnexa Leoni eſt,
Equus ambit, amatque Camelum.
Dentatę

Dentatę procul eſt ira libidinis,
Armatæque malum grande ferocię:
Nuſquam pernicioſos
Pandit trux bellua rictus.
Hæc, quę ſuſpiciat, poſteritas habet:
Non ſe pyramidum marmoreus labos
Jactet; neu Babylonę
Mirare Semiramis vrbem;
Nec pulcri citharam laſſet Apollinis
Inflammata Phari fabrica litoris,
Aut in vellere ſtructa
Epheſę delubra Dianę.
Thracem Cyrrha canat Phocais Orpheum:
Olli deuoueat barbita Cynthius;
Olli nablia riuo
Madident Sebethide Nymphę.
Orpheus fatipari dentis acinaces,
Monſtrorumque truces ſuſtulit impetus,
Dum vocalia blando
Cecinit modulamina plectro.
Omen! PANNONICÆ REX SACER ORBITÆ,
Omen! CÆSAREI SANGVINIS ÆMVLE
ERNESTE; ardua Fama,
TE, toti deſtinat Orbi.

Tv Martis frameam Mortis imaginem,
Tv neruos, pharetras, ſpicula, cornua,
Vmboneſque cruentos
Lauro victrice notabis.

Nuſquam PANNONICAS gymnadas imbuent
Effræni interitus; ſigna rubentibus
Nuſquam tincta figuris
Quatient immobile regnum,

SCEPTRVM REGIS erit, quod fuit Orphei
PLECTRVM barbaricis in pecuarijs.
SCEPTRO, ERNESTE, furentes
Hoſtis moderaberis iras.

Sic vertant Superi: ſub diademate
Tam clemente Ceres imperet, & comas
Pax circumdata ſpicis
Bellonę exterminet ictus.

Fontes

FOntes, quos hiulcis venarum anfractibus interceptos uda tellus dudum jam parturiuit in diem meliorem, ſcenam rigaturi per occulta veniunt aquagia; vt anteceſsis prouocatam ſpectaculis ſitim aut expleant fartim, aut inexplebilem ſolentur.

Tranſiliunt igitur è ſpecubus, & abruptis montium cauernoſis hilari vultu; animo etiam ſereniore tota Nympharum comitia; nil in amictu paganæ ſimplicitatis, nil è fumarijs mutuatum; imò nulla ad laſciuiam vrbanitas, nihil in geſtu motuq; dedecens, omnia ad libellam honeſtatis pariata. Atq; ita HONORI Tuo

POTENTISSIME

REX

FERDINANDE,

QVARTVM

SPECTACULUM

vt exhibeat,

Picta

PIcta genas, croceum muſco redimita capillum
Naïadum ducit Deïopea choros:
Vix numero locus eſt, ſacrum ſtupet area vulgus,
Et pede virgineo trita ſuperbit humus.
Impellit Pholoë vocales pectine chordas,
Doris hiat calamo Pan Tegeæ tuo:
Frons numeris par eſt, poples orbibus implicat or-
Fungitur officium neruia, peſque ſuum. (bes,
Vox lepidùm argutat melicę modulatibus odes,
Planta ſalit, totum eſt in choreis cor eis.

Ohe Naiades, integernè partium eſt numerus? æſtimo Hercule nonnullius abſentiâ colludijs aliquid derogari; videte ne vel vnitas numerum faciat minus numeroſum. Nam quid illa malleatrix ſabulonem verberat redintegratâ per interualla læſurâ? adeonè chorearum tædet ignauum poplitem?

Noſco; Biblis eſt; ſcalpro fontem euocat: nec irrito conatu; qui quondam pugnaturo Macedoni benè ominatum quiddam portenderat, præbet is ipſe

POTENTISSIMO

REGI

FERDINANDO

QVIN-

QVINTVM
SPECTACULUM

multo

LAtex vulneris excitatus ictu.
Facundos ciet hinc, & hinc ſuſurros,
Rorantem rigat hinc, & hinc ſaburram.
Non Acidalium ſalaciore
Deſultu pluit inficetus æſtum,
Non Bœotide faſcinata venâ,
Non Tyburtide ſulphurata ſpumâ,
Non Chalcitide ſordidata, ſtagna;
Sed Spicę ſatur imbribus Ciliſſę,
Et nidoribus ebrius Sabæis
Propinat ſaliente Fons OLIVUM.
Vobis (auguro) PANNONVM Nepotes
Hunc demurmurat alueus natatum,
Dum REGNI caput vngitur, ſacroque
Ignit tempora FERDINANDVS Auro;
OLIVO leuiorque, leniorque,
OLIVO meliorque, mitiorque.
O Fauſtam Nemeſim, bonumque factum!
OLIVO caput vnctus eſt OLIVUM.

Et ſanè, quis genuinam Clementiæ ſymbolam REGI nega-

tam

tam velit Optimo, Clementiſsimo? niſi qui liuidâ bile pulmonem latè diſtentus jam olim vel frontem defricuit, vel ne ruberent, genas ſepiâ bellus in fuliginoſo pictor adumbrauit. Pol quisquis es huiusmodi ocyus exeſto, & ſpectaculis Honori FERDINANDAEO *ſacris, vſque dum helleboro ſaginère, excluditor. ſin minus, dentiant illico tibi dentes, & ſi ità volupe eſt, medium crepet ſuſpirioſus pulmo: nemini ſanè obfuturam autuma hanc caperatæ frontis aſpredinem.*

Viden' jucundâ attemperatum hilaritate vultum, oculos, animum

POTENTISSIMI

REGIS

FERDINANDI:

CUI

SEXTUM

SPECTACULUM

edit latex Aquâ virgine tumidus, & quaſi gratulabundus Faſcibus PANNONICIS *admurmurat: ſanè*

Fon-

FOns eſt Alite dignus vngulato,
Par Phœbi cyathis, Hyantiarum
Par labris ſitientibus Sororum.
Prô quantus natat! alueiq́ue ripas
Saltu deſpicit eminentiore,
Curſu præterit incitatiore:
Circùm læta fremit tumultuoſos
Acclamatio Naiadum ſonores.

Nempe SCEPTRA gerente FERDINANDO
Largè PANNONICAS rigabit Vrbes
Hippocreniſato madore Pallas.
Rurſum belligeri calor Maronis,
Rurſum laurigeri lepor Catulli,
Rurſum muſa vetus ferocis EnnI
Aſcræo pede vellicabit aurem.

Rurſus horrea meſsibus grauabit
Tellus aereâ rigata nube:
Sobriè bibet ebrium liquorem
Tellus ebria ſobrio liquore.

At, at, dum aliò mihi mens exæſtuat mobilitate volubili, penè erat vt non anima aduerterem hydraulicum illud ſeriò iocularc.

L 2 POTEN-

POTENTISSIMO
REGI
FERDINANDO
SEPTIMVM
SPECTACULUM.

enim -- uerò interá

COnticuêre Deę pariter, pedibusq; choragis
Iniecêre moras, caua verberat ilia ſudor
Luridus, & nimbos ſindon bibit alba natantes.
Mox ſuperimpoſitos vultu peragrare Coloſſos,
Threiciamq; Thaſon, Nomadumq; inciſa metallis
Ora locuturos etiamnum imitantia vultus
Explorare lubet; lubet altam indagine molem,
Et centumgemini pompam exhaurire Theatri.

Vt primùm latè radiantem in crinibus arcum
Adſpexêre TVIS, Trabeam, SCEPTRIQVE coruſco
Ardentes fulgore manus, horrore decoro
Ardua deiectos tetigit reuerentia vultus.
Sic vbi flagranti pendentem Hyperiona cœlo
Conſulit in tergum flexâ ceruice viator,

Icta

Digitized by Google

Icta repercuſſo lacrumantur lumina Phœbo,
Et ferrugineâ ceu caſtigatus ab vmbrâ
Pallor inaſſuetos oculorum intermeat orbes.

Ergo vbi defrixêre genę, præcordiaq; omnem
Exegêre metum; fari prior incipit Ægle.
PANNONIOS iterum melioris largior æui
Intrauit Fortuna lares, ſeges inclyta Famę
REGIAQVE AVSTRIACIS acceſsit Purpura faſtis.
Tolle ſupercilium Jus, exultate Curules,
Et probitas & opaca quies jactantiùs æthram
Elatâ ceruice feri; ſuluum extulit aurum
Et de CÆSAREA conſanguinitate ligauit
Illuſtrem DIADEMA comam: qui temperet Or-
Nolenteſque regi Heroâ virtute triumphet (bem
SCEPTRVM ERNESTVS habet, ſolij caput occupat, VNO
PATRE minor: ſacro tenerum latus enſe coronat
Purpuream nodo chlamydem irrugatur Ibero.

Dixit, & ad Pectus diſclusâ cyclade, Diſcum
Protulit, auferri leue, formoſumque videri
Pondus; huic viridi florentes luce ſmaragdos
Illusêre operum noti Telchines, & aureûm
Certatim tutudere globum. cui cedere germen
Heſperidum, & toruus centeno lumine ſerpens

 In tria

In tria mortiferum diſtractus jugera ventrem
Aduigilare velit, Spirâque immanè retortâ
Indignantem animam peregrinę obtrudere clauę.

Nec mora; quà canâ rorantem aſpergine lym-
Euripus prædator init, rectoque leuatam (pham
Limite ſtagnanti ſurſum propellit ab alueô,
Diua pedem figit, jaculatoreſque lacertos
Conſulit, inque toros collecto ſanguine diſcum
Ipſa ſuper ſeſe rotat, atque in nubibus abdit.
It ſublimè globus, tenuemque inſibilat æthram,
Aſpectumque fugit; tandemque auulſus ab aſtris
Tardior in terram redit, atque immergitur vndę.
Excipit illapſum gurges, ſtreperoque natatu
Erigit adſiliens, exultantemque per auras
Aëre ſublimem medio tenet; ille tumentem
Pendulus inſiſtit laticem, meminitque teneri.
Naiades acclamant, fixoque in gurgite vultu
Genua ter ad fontem collecto poplite lunant.

Hæc FERNANDE tibi (quoniam felicibus actis
Nunc etiam Auguſti ſubeunti exorſa PARENTIS
Gens conſanguineos Tibi DACICA ſanxit honores
Porrexitque GLOBVM REGNI) ſpectacula ſunto.
Erige, ſublimemque leua, ſubſterne labanti
Suffragantem humerum, pubeſcenteſque paratus
Virtutis

Digitized by Google

Virtutis partire Tuę: fac vt æmula Diuûm
Sæpe coronatos obeat Victoria crines:

& in triumphales olim currus capiſtret, TVO MARTE, TVA VIRTVTE Leones eiubatos, exungulatas Taurorum minas; edentatos Aprorum rictus, exoculatas Lyncûm acies, Tibique Lauros innectat, quas Antonijs, quas Africanis, quas Metellis, quas Pompeijs, quas CAESARI TVO, PATRI TVO, Patriæ PATRI. Habent jam ſanè Pannonij Proceres non Conchyliatâ ſolum chlamyde REGEM togatum; ſed animo ad virtutem, imò ad inuidiam inluſtriore. Viue PANNONIBVS FERDINANDE SECVNDE; ſecunde inquam: quoniam Orbis Archiguberno FERDINANDVS AVGVSTISSIMVS PATER TVVS ſecundus non eſt; enimuerò cuinam ſit ſecundus?

Sed en

POTENTISSIMO

REGI

FERDINANDO

OCTAVVM

SPECTACULUM

Epiroticâ ſaliens venâ

Chaonis

Digitized by Google

CHaonis anhelum gurgitem rotat lympha
Seſe tolutim ſequitur, & ſeſe fugit,
Nymphę picatas ingerunt aquis tædas,
Gelidoq; madidam gurgite inflammant picem.
Iterum flagrantes proluunt aquâ tædas,
Et bullientem fonte ſopiunt picem:
Aquanè eſt, an ignis? frigus an calor? ſuadet
Non eſſe plura elementa ſed tantùm tria.

Aqua nempe, & ignis in vnum coaluère; vti & in animo TVO FERDINANDE *non abiugandis nexibus, & augusta lenitas, & lenis Maieſtas. Amari* REGEM *formidatum jubet altera, amatum jubet altera formidari; vtraque* Parcere ſubjectis & debellare ſuperbos.

His praambulonibus ne metue interpolatricem fauſtitatis Fortunam: ibunt exulatum ſteriles paupertina. huius augurium locuples, accipe

POTENTISSIME

REX

FERDINANDE

NONVM

SPECTACULUM.

Quàm pretioſo natatu Gangetidis India

Aureâ

AUreâ coruſcus fluctuat latex venâ,
Et fulguranti ſurgit ac cadit nimbo!
Cui nec flagrantem præferas comam Phœbi,
Nec muricatas menſtruę genas Lunę,
Nec tremulum face Phoſphoron igneâ.
Aurea reuortent ſæcula, & NOVO REGI
Repoſthumabunt vetera regna Saturni.
Pax circinata ſpiceo caput ſerto,
Serena vultum, largior cachinnorum
Otia feſsis inuehet vrbibus.
Oppeſſulabit turbidi fores Jani,
Rubiginoſo polluet ſitu tela,
Sibynas tenebris abdet, & truces arcus:
Non ſica lædet ferrea; imò nec lædet
Aurea Sæcula ferrea ſicula,

vſque-adeò bonum præſagit omen latex iſte æmula margaritorum grandine intermicans, & flauido clarore tralucidus, aquis ſeſe mutuâ luce quaſi blandientis oſculi contactu adlambentibus.

Jam verò

QVis fragor dubiam obuagatur aurem?
Quis vdo replet hàc & hàc tumultu
Omne marmorei latus Theatri?
Num Brontes Steropeſque fulminatos

M Ferreis

Ferreîs ictibus appetunt caminos?
Num moles labat, aut minantur altam
Lentis Triſtega flexibus ruinam?
Fallor; clauſtra fremunt, repagulisque
Eliſis pariter, natant profuſo

TIBI

POTENTISSIME

REX

FERDINANDE

DECIMVM

SPECTACULUM

Fontes gurgite, & alueos inundant.
Non ſic pulueris impetu nitrati
Plumbatam tubus euomit procellam,
Nunquam Marmarico ſagitta neruo
Sibilantibus incitata pennis
Luctantem magis ætheram flagellat.
Non eſt qui TIBI diſplicere primus;
Non eſt qui velit vltimus placere.

Abeſte

Abeſte tamen nunquam ſatis deſatuatæ Salmacidos vndæ, & alium malè ructatis nidoribus aerem infuſcate: tuq; Chij infamia exſuccidari dignior quàm vllis auctibus increſcere; tu, inquam, alibi, ſi D I s *placet, hebeta; nullus Lynceſtio ſub hoc Podio locus eſto: opportunius ad placitum, ad obſequium* F E R D I N A N D I

HInc tortas glomerant orbes Arethuſides vndæ,
Hinc latices canent Martia Nympha tui:
Hinc vaga Callirhoë nouies errantibus vndis,
Hinc natat Aonij Caſtalis vnda lacus.
Hàc Bromij lotrix, hàc voluitur Heſpera Nigris,
Hàc niueum porgit Libethris vnda caput:
Illinc P A N N O N I D E S nullo diſcrimine lymphæ
Ad R E G I S Dominos ſtantq; caduntq; pedes:
Turbidus in vitreo craſin facit alueus alueo,
Dulcis acoratum temperat vnda ſalem:
Exclamare libet; mixtim coëuntis aquai
O quantum eſt ſubitis craſibus ingenium!

quibus adumbrantur deuota R E G I *Vngarorum obſequia, conflata è craſi animorum in vnum idemq; conſpirantium ne leui quidem aſtus integumento nubilata.*

Benè habet, aream deſiccatam Fontes alteri dabitis, vbi primùm ruream, hortulanam, nemoreamq; meſſem

Nymphis laborato ſtamine coactam in corollas, acceperitis debito vobis Fontanalium ritu. Vos porrò

POTENTISSIMO

REGI

FERDINANDO

VNDECIMVM

SPECTACULUM

RUris Odoratam Nymphę date Fontibus herbam,
Nemorumque frondem.
Nectite Purpureis argentea lilia calthis,
Amarantha nardo.
Qui DIADEMATO luſit ſpectacula REGI
Meruit corollas,
Et picturati gurges ramalia veris
Quia murmurauit

bonum ſcilicet omen optimo REGI: & AVSTRIAE virtutis Symbolam redundante in Theatri margines aquarum ſymbolâ vt vt potuit propalauit.

Age nunc, pande quaquauerſum ſinus area.

POTEN-

POTENTISSIMUM
REGEM
FERDINANDUM
DUODECIMO
SPECTACULO

hilarare properat Terriquaſſo Neptunus; iactabundum hinc illinc nudata vibrat dextera Tridentem: ciet opinor in Orcheſtram Oceani reciprocantes aſtus, & tumultuantes Fluminum Stagnorumq́ aggeres. Hercule ità eſt; viden' FERDINANDE *in concauum flexuoſa maris latè ſcenam inundantis æſtuaria? viden' vrnis emiſſa reſupinatis Fluuiorum ac Torrentum Euripia? prò quantum arietant in obnixum marmorati parietis latus! & pacatè ferocientes nunc ſorbent, nunc reuomunt impetus: inauditum ſæculis anterioribus ſpectaculum, & æuo dignius retroſiore: Tu illud Calliope in poſteritatem ità euulga:*

SOl, operum medius, ſupremo in culmine mundi
Rorantes ſtabularat equos, & hiantibus aruis
Nubila denſarat vapor; exulibusque tenebris
Ignea nigratos impleuerat æthera lucos.

Huc Pater Ægæo Neptunus ab æquore longum

Agglomerabat iter; bijugo temone frementes
Interea concham môrant ad litora piſces.

Vt ſtetit, & ſcitè domitos in pegmata montes,
Vaſtataſque ſpecus, Siculaque incude coactas
Altorum vidit nemorum pendere ruinas;
Ergonè (ſic vultum grauior, dextramque Tridente
Acclinatus ait) tacito illaudatus abibit
Iſte dies Neptune tibi? tune ille profundi
Turbator domitorque Salis, cui mugit aquoſę
Tempeſtas æterna plagę, cui litora ſpumant,
Et coniurati reſupinant æquora fluctus?
Quid? vacuare putres properatis fontibus alueôs
Deculcare obices, contemptoreſque profundi
E ſcopulis Naias Laticum deuoluere turmas
Audeat, & noſtrâ velit exultare rapinâ;
Nos animarum hebetes hæc faſtigata Theatri
Aſtrorumque apices ſuſtentatura labantes
Rideat, ignoretque ſtrues? I, Cærula Triton
Flumina, ſtagnanteſque lacus, tacitaſque paludes
Turmali compelle tubâ: grauiore natatu
Cana laboratum muri latus vnda flagellet.

Vix ea; Cæruleę nimbis manantia barbę
Ora tumet Triton. cornu grauè mugit adunco
Toruus, & obiectâ diſpellens æquora conchâ.
Territat

Territat afflatas raucis vlulatibus vndas.

Detumuêre animi maris, & reuerentiùs ibant
Flumina, degeneres ſcrupis obſtantibus amnes
Murmura gramineę clausêre crepidine ripę.

Ergo præit Triton, ſequitur præruptus aquæ-
Non campos haurit, non debacchatur aperto,(mōs
Non ſata, ſyluarumque comas inceſtat; in vnum
Ardua cyaneo glomeratus tergora gyro
Deuehit in curuas ſinuoſa volumina valles.

Jamque propinquantes celſo prope ſidera dorſo
Aſpectabat aquas, clauſtriſque immanè reuulſis
Machina portarum totos vacuabat hiatus:
Cum ſubitò anguſtare aditum, variare tumultum,
Nolle ſequi. tremuit pulſatum turbine limen,
Et labefactatę commoto pondere toruùm
Ingemuêre trabes: credas abrupta furentis
Trinacrię pronis radicibus oppida verti,
Et formidato confligere mænia ponto.

Inflatum attollens ſpumis caput Iſter, anhelat
Primus inire fores; àddit montana Tibiſcus
Auxilia annoſoſque lacus; huic robur eunti
Conciliat Sauus ripâ metuendus vtrâque:
Parte aliâ Arctoas hyemes, & pabula Brumę

Suggerit

Digitized by Google

Suggerit intortus nodato vortice Drauus.

Præualet Oceanus, portamq; infuſus in omnem
Certatim Fluuios in ſe jubet ire minores.

Ergo collectanea vndarum agmina mole Theatri circumaggerata, modo ſinuoſos criſpantur in gyros, modo fluctibus inter ſeſe colliſis grati fluminum hauſtus maris acerbum ſalem edulcant: & REGE FERDINANDO amarorem afflictæ Reipublicæ mirâ quadam dulcitudine temperandum præſagiunt.

Verùm audion'? ſanè; Argutæ vehunt Oceanitides Tethin, exhibituræ

POTENTISSIMO

REGI

FERDINANDO

DECIMUMTERTIUM

SPECTACULUM.

quàm probè cannis tibijsq; accinunt! quomodo placatum detumuit æquor, & ſurda poſuit murmura ad numeros meliores. Benè, optimè Nereides. Verumtamen ite ſecundis Aquilonibus, alia mihi nunc phtongus aurem vellit; nempe

Dum

DUm FERDINANDVS ImperI
Fræno coercet Orbem,
Et FERDINANDVS REGIO
Dum purpuratur Oſtro;
Bellis ſepultis detumet
Fœtum cruoris æquor;
Mille metra, mille Barbiti,
Lyræque, Tibiæque,
Citharæque mille, & Chromata
ECCLESIÆ triumphant:
Interque mille Neruias,
Chelesque, Pectinesque,
Phtongos, Tubas, Choros: FIDES
Hîc mille ſunt, & VNA

qua nec ludere nouit, nec ludi: adeoq́ AVSTRIACO jugata eſt Sanguini, vt ante nutritium lac medullitus imbibita videatur. Cui hoc HONORIS veſtri ſubſellium, Fortunam, Tropæa, Triumphos, & debetis, & verò debere vultis FERDINANDE. ERNESTE. Sed alterius ſepia res hac eſt, mē aliorſum vocat, in Citharœdo fluctibus imperante.

POTENTISSIMUS
REX
FERDINANDUS
DECIMOQVARTO
SPECTACULO

luculenter expreſſus.

PLaudit aquam pinnas oneratus Arione Delphin,
　Sternitur in mollem Nereis vnda viam.
Frondis Apollineę baccatus tempora ramo
　Pro naulo Vates dulce laceſsit ebur:
Attollit gelidum medio caput æquore Siren,
　Ad metra ſquamigeros conuehit vnda greges.
Æquorei numeroſa ſilent ad carmina ciues,
　Et leuiter labris hiſcere flagitium eſt.
Bis muti ſunt hi piſces; O res noua! mutos
　Et vis naturę fecit & ingenij:

Quodq́; efflictim demirêre, pinnas truces, & branchias, longaq́; dentium ſerie caput haſtatum blandientis ritu deaſperant immania Cete; proritata Crocodilorum agmina Citharœdo ſupparaſitantur rictu, necis aliâs euaporatore.

Longum

Longum ſtipant exercitum armillatæ ſuperba vnionum grandine Murenæ; & inimica diei portenta imo caput attollunt gurgite rabiemq; ponunt, præclaro FERDINANDEAE *virtutis Symbolo; vt*

QVos OdI malè turbinauit æſtus,
Inſanos caput, & tumultuoſos,
Errones, dubios, tenebriones,
Iratos, tumidos, & hos, & illos;
Hos toruos minùs, & minùs ſeueros,
Lymphatos minùs, & minùs tumentes,
Sedatosque, humilesque, ſupplicesque,
Auſis dicere REGE FERDINANDO;
Cuî frons eſt placido ſerena cliuo,
Læta lumina, mellei proſatus
Quos prægnantibus Atticę volucres
Alueatibus inſerant Hymetti.
Non aſpro tumidum eſt acore pectus,
Non iras coquit horridumque Martem:
Neſcit Principe funerare dextra,
PARCAS odit, amatque mite parcas.

Parcere REGIVM *eſt, Regium eſt in ferro vinculisq; parcum, ac illiberalem cenſeri. Nemo culleo, beſtijs, vnco, ſcopulis, igne, cataſtâ, ferocire ſatis dedocuit Procruſtas ſanguinis Caupones, parricidale probitati minitabundos*

bundos Goliadas, & Perillos in Crudelitatem fabros. Jo. PANNONES! FERDINANDO mititas, animiq; lenitudo non tam eſt mos; quàm natura. Sed quò memet aſtus? Opportunè illa tot decantata modis, & melodâ ingenioſitate toti penè inculcata Antiquitati

POTENTISSIME

REX

FERDINANDE

QVINTUMDECIMUM

SPECTACULUM

Honori TVO datura; intumeſcentibus vltra Carinæ marginem fluctibus

FErtur ab Ææis puppis Pagaſæa ruinis,
Aureô lanigerę vellere diues Ouis.
Argolidę verrunt abiegnis Nerea tonſis,
Cærula anhelantes aſtupet vnda DEOS.
Præpete conſpirant flatu Zephyritides aurę,
Dum turbatorem clauſtrum Aquilona premit,
Et caſtigato truſſant præeuntia flabro
Lintea; Cornigero lintea digna Joue:

Lintea

Lintea terrificis monſtrorum animatâ figuris,
Lintea plena manus, ô Meminerua tuas.
Ponè ratis frontem tranſtris latus accubat Orpheus
Nodatus viridi tempus vtrumque comâ,
Garrulaque è mediâ carpit teſtudine fila,
Et duraturum pectine mollit iter.
Nunc fortunati ſolium immortale RODVLPHI,
Actaque Romuleis æquiparanda canit;
Nunc LARIS AVSTRIACI meminens, & originis (altę,
Fila colo Lacheſin deglomerare vetat.
Te canit, ô hominum fortunatiſsime CÆSAR,
Momine depangit geſta, & agunda Tuo.
Et Te Cæſareo prognatum è Sanguine Sanguen
ERNESTE Aonios inſerit in numeros:
Carmina Fatidicę dulcoribus ebria Cyrrhę
Depluit in Titulos Entheus ille Tuos.
Quin etiam Alcides nodoſę robora clauę
Jactat, & accinctas belligerare manus,
Hos, ait, hos ERNESTE tibi vouet impiger armos
Amphitryoniades; & jubet eſſe tuos.
Vtere. Tergeminis licet allatratibus obſtet
Cerberus, aut ſectum pullulet Hydra caput;
Atque in PANNONIOS inimicet claſsica Faſces,
Claſsica funeribus non ſaturanda tuis,

Ibo comes: veterum repetam monimenta laborum,
Per dextram juro Cæſaris, atque Tuam.
Hæc ait, ac tremulum mugitibus impetit æquor
Et capitis turbat terq́ue, quaterq́ue comam,
Hiſpidaq́ue oſtentat Nemeæi tergora Monſtri,
Tergora diſtortam ſanguinolenta jubam.
Adglomerant lætos pubes Argoa tumultus,
Concaua reſponſant litora, VIVAT IO
Seu Machometigenam ferro ruiturus in Hoſtem
Ante Ducum cuneos arduus ibit eques,
Siue volet vada ſalſa citâ lacerare carinâ,
Et dare Barbarico funere nomen aquis.
Siue triumphali collectus Daphnide crinem,
AVSTRIACO referet Partha trophæa Joui:
VIVAT IO, tardeq́ue ſacrum caput inſerat aſtris,
Virtutique ſuę neſciat eſſe parem.
Hoc ERNESTE Tibi medijs Heroës in vndis
Ceu Pæana hilares dantq́ue iterantq́ue melos.
Nec mora; rurſum animant in remos brachia nautę,
Lætior Æmoniam fert Galatea ratem.
Tyndaridę nimboſa fugant de puppe Sororis
Sidera, & exerto purius igne rubent:
Hos ſuper & Zethes volucri properantius alâ,
Et penna Calais remige velificant;

Tela

Tela ferunt, fœdumque pecus Stymphalidas arcent,
Pallet arundineâ conſita nube dies:
Hinc atque hinc diræ ſtrident immanè volucres,
Hamatoque toros pectoris vngue ſecant:
Exagitant Zephyros, fulmenque imitantibus alis
Aëra falcato verbere corripiunt.
Ferratæ telorum acies fugientibus inſtant,
Plumato ſtillat nubilus imbre dies.
I ferale Strigum pecus adſociare cateruæ,
Et fœdo obſcurum Tartaron vngue nota.
At vos, Heroum felicia pignora Nautæ,
Pignora cognato demetuenda Joui;
Quos toruum aſtupuit, putremque extenſus in al-
Spumea depreſsit flammeus ora vigil, (vum
Horridaque occludens centeno lumina ſomno
Argolidæ vobis aurum animamque dedit;
Fortunati operum, quibus in diſcrimine tanto
Auratam ceſsit barbara Colchis Ouem. (rum
PANNONICI FERNANDE Tibi DIADEMATIS Au-
Ceſsit, & Hoſtilis turma momordit humum:
Prô quanto ſtetit hoc DIADEMA!

Dente minax liuor jam totum arroſerat vnguem,
Deſpuerat turpi mille aconita labro,

CÆSA-

CÆSAREOS ſuccinctus erat peſſumdare Faſces,
Et Titulis obicem deproperare TVIS:
Crêrat tabifico furiata licentia monſtro,
Omnem inceſtabant Marſpitris æra plagam.
Ergo dum Bellona furit, dum vertere fundo
AVSTRIACOS ardent impia tela Lares,
Dum paſsim eſt quacunque libet ſæuire poteſtas,
Funeraque, & capulos orbis vterque ſitit,
DACIA REGALI Tibi crinem circuit auro,
Ipſa tuos poplitem flectitur ante pedes.
Jam confer Pagaſæa Tuis diſcrimina: dices
Et Tauri Æripedes, & Draco fabula erant.

Aeris

Digitized by Google

AEris vtroque Cœli margine intercepti ſpatium, volatili locuples fœturâ, ſua jam dudum pandere geſtit Auiaria, & Augurali Volucrium argutatione, meatu, remeatuuè, gratam ſpectaculorum centurijs adſpargere varietatem. Nec verò in hac integritatis FERDINANDEAE *editrice ſcenâ velim expectetis Jouem in Cuculo Cycnouè plumatum; in Pauo Vigilem Exoculatum centies vno vulnere; in Upupa Tereum, Ityn Phaſide pellitum, lucis ac diei dehoneſtamenta Stymphalidas, aut archipiraticos Harpyiarum vngues; & ſiqua eiuscemodi nota habuit antiquitas honeſti publicatrix: melius auſpicatas obſeruabitis Aues* ERNESTEAE *Virtutis Augures miriones. Vobis enim augurandi materiem luculentam Apollo, &*

FERDINANDO III

SEXTUMDECIMUM

SPECTACULUM

O Cycnos

Cycnos immittit, ſymphoniâ conflictatrice ad miraculum melodos. Vnus reliquorum è numero

VElificat geminam latè diſtractus in alam,
Et niueo properat gutture carmen OLOR.
Laurea porrectam vittant redimicula frontem,
Cærula pennatam debibit vnda niuem.
Facundis reliquum modulatibus anteit agmen;
Accinit argutum turba ſecuta ducem.
Nec mora; ſublatum canis è fluctibus agmen
Librat in aërio penſilis ala ſinu:
Prô! niueus gyro ſignant exercitus æthram;
Ominor. &, niſi me Delie fallis, erit,
FERNANDI ſublimè ferent ad ſydera Nomen,
Et veterum geſtis æmula geſta Cycni:
Geſta fatigati calamum exceſſura Maronis,
Actaque Mœoniç non adeunda tubç.
Non ſatis Heroo ſcribetur carmine Virtus
AVSTRIA; quç numerum neſcit habere parem:

vſqueadeò è multiplicitate coalita; vt vni reliquas, reliquis vnam jures aut annulatim commiſſam, aut interplicatam glomeratim, arctiore Gordio vinctura. Quid ego hic tranquillam PATRIAE fortunam, ceu leni decurrentem campo malaciam, & è fluſtris poſthàc non amplius decumanam REGNI Alcedoniam tempeſtatem? Hercle durabit illa,

illa, & Rhamnuſiam ſiniſteriorem lautè depericlitabitur, ſeu terrâ, ſeu mari minitabundam; auſpice

FERDINANDO III:

CUI SUNTO

DECIMUMSEPTIMUM

SPECTACULUM

innatantia marino tergori nidamenta. Benè ominor,

PEnnâ remige ſauciant natatum
Æquor Halcyones, laborioſa
Pigris agmina nidulantur vndis.
  Pars nidum tereti implicare ſpinâ,
Et tenacibus illitam parergis
Correctore pilam cauare roſtro.
Pars inter freta parturire: pars jam
Natę molliter incubare proli.
  Pacatum maris inſidere tergus,
Et certantibus imperare flabris
Securas docuit Thetis volucres:
Fœtu præcoce copioſa juſsit

 Novo

NOVO pignora parturire REGI:
Vt in temperiem benigniorem
Sternant AVSTRIACISQVE, DACIISQVE
Olim Nerea claſsibus natandum:
Quas Fortuna ſereniore flatu
Plenas diuite mercium paratu
Ad tutum volet anteire litus.
Nam Claſſem AVSTRIACAMq;, DACICAMq;
Debet velle præire, non perire.

Claſſem, ſiue vltra marginem Amphitrites funeſtaturam Meduſæum Barbariei ſanguinem internecino populatu: ſeu bonis Superis, & ſupparis reducem candidatis; ſiue demum Lydo ſaburratam fundo, & Sidone purpuriſſatâ fartim inueſtitam. Nam

HEſperis auriferam vacuabit Iberia foſſam,
Et peregrina TIBI lamina munus erit.
Diues Erythræo tellus Eoa lapillo
Fuluo PANNONICAS imbuet amne rates.
Vena TIBI lacrymabit Arabs, opobalſama fundet
Planta Palæſtini falcibus icta Syri:
Mille TIBI FERNANDE Tyros flagrabit ahenis,
Creta laborabit mille tapetas acu.
Priſtinus adcreſcet templis nitor; ambiet aras
Purpura Sidonio ter ſaturata cado,

Et

Et Tarteſsiacę claror numeroſus arenę,
Ritè ſacros Indo veſtiet igne lares.
Pinguis Odorifero nubes Panchæa vapore
Stabit adoratum ſæpius ante Jouem:
Qui fuerat veteris jam pridem inglorius æui,
Surget honorati Numinis ara lapis,
PATRIA Cœlitibus diuturno obſtringitur ære,
TV diuturna æris vincula diſſolues,
Et, FERNANDE, TIBI debebit PATRIA tantùm,
Quantùm debuerat PATRIA Cœlitibus.

Eum, nempe, qui debitorem alieno exemit are, pretij perſoluti Jura faciunt creditorem.

Aude Liuor, querula nunc, ſi lubet, ſuggillatione Numa, Traiani, Antonini exemplarium peteſſe; & religionem, quam poſtliminio in Patriam reuerti nolis, reuerti fac velle videare: habebis ad clauum REGNI ſedente FERDINANDO temporiùs quàm petiſti, non Dindymenen portentoſam Deaſtrorum partricem indies ſacra, Deosq; nouantem temporario fœtu, nec ſacrum inter compotabilia Bromium ad vulgarem non animi, ſed abdominis gulam aſtuantem. At hæc aliàs patentiora. animum diuaricari nunc otium non eſt; mirum, nouum, inuſitatum aliquid praſagio. Quid enim? Amphitheatrica diſparuit vnda, & totum ab imo repentè ſabulonem deſiccauit. En

FERDINAN-
DO III
DECIMVMOCTAVVM
SPECTACULUM.

E cortibus in aream exultabundi

PAuire terram geſtiunt cibo Pulli:
Auidum ſaginant pulte farreâ roſtrum.
Nemo ſalientem negligit dapem; nemo
Recalcitranti ſæuit in bolos vngue.
Abeſt famenti jurgium ſolens aluo.
Non triſte pennis plangit, aut nocens fatum
Hiante roſtro raucus occinit Pullus.
Deſine ſiniſtros ominarier caſus
Pullariorum quamlibet ſagax turba:
Quam liberali pauijt ore Pullaſter
Nega nefaſtam PATRIÆ diem, & REGNO.
Campo patentis areę ſalit Pullus,
Vt FERDINANDO candidam auguret REGI;
Saturatur adore Pullus, vt neget pullam.

Nec velim dicas, FERDINANDE POTENTISSIME,
ludi-

ludibrioſa veritatis euigorata illudia, Pullationem: enimuerò ſi Flaminijs, ſi Papyrianis Triumphis non pauêre Pulli; Gracchi tamen, Claudijue cædibus addixère damnabili ominatu. TIBI, *bonis meliora, & nunquam non exſtantia ſupra Fortunæ vultum aleatorem; nunquam Aquilonia flabra ex Fauonio flamine.*

Euax! quid hîc numeris numerum demutantibus labra mellit, & volatico carmine aurem adipat affectatricem? Auium palantes turma, è nemorum vmbraticis aceruatim lecta, oculis, auribus

FERDINAN-
DI III
DECIMVMNONVM
SPECTACULUM

datura, ſe profundunt in phtongos gaudio grauidas:

IO mele! canorę
Dulci replent ſonore
Theatra Luſcinillę.
Pimpleides Camœnas,
Permeſsidemque Phœbum;
Amphio-

Amphionis canores,
Arionis lepores,
Neruosque, pectineſque,
Cheleſque, fiſtulaſque
Argutiâ triumphant.
Nunc triſte, nunc ſerenum,
Tardùm, fugax, citatum,
Vocale, delicatum,
Sublime, grande, lætum,
TIBI, metron laborant,
FERNANDE, Luſcinillę.
TE verna per vireta,
TE Maia per roſeta,
Vmbroſa per fruteta
Valleſque, colliumque
Imos canunt receſſus.
Et paſsibus citatis
TVIS jubent Theatris
Adeſſe Pſittacillos,
Fringillulas, Acanthes,
Miteſque Turturillos,
Plaudunt Aues. Volucrum
Palantibus cateruis
Jam REGIVS ſeuerùm
Non imperabit Ales.

Interpo-

Interpolabit iram,
Lenemque FERDINANDI
Vultum pauebit Ales;
Flammante purpuratum
Phœbi rubore vultum,
Hyblę madore plenum,
Plenum ſauis Hymetti:
Immo ſereniorem,
Immo ſuâuiorem
Et hoc, & hâc, & illo:
Immo hoc, & hâc, & illo,
Quod lacte, melle vincit
Et hunc, & hanc, & illum.

Putes in hoc vultus adyto, ceu quodam ſiderum Gazophylacio Heſperuginem interceptam ſupra Phœbi Cynthieſuè fulguritatem: aut effuſam in genas REGIAS *Tithonidem crepuſculaſcentem, ſtipatam regionatim collecto aſtrorum alternis flammigerantium apparatu.*

Quis mihi ſe tolutim cuneus? ſtate conciliabulum vltroneè oblatiuum inauſpicati Alites; ni mauelitis plumoſam vobis defloccari ſarabaram volſellâ tonſtrice. Noui; ô iſthoc

 Non

NOn tantùm leue ſis pondus in omine,
Verùm nec leue ſis. Hippotades Notum
Tantiſper tumidis vtribus euocet,
Donec diſsipet omina.

Aduentat bifido Syrmate mobile,
Atrato vnicolor ſchemate vericem,
Diffuſo radio totâ vteri viâ
Pallens, agmen Hirundinum.

Garritu ſtrepitant roſtra loquacia,
Injucunda ferunt auribus omina:
Auſpex eſſe velit tabidus vlcere,
Quando ſe lituo ingerunt.

Ergone ira DEûM nubila conuocat?
Frontes ergo nigrant torua volumina?
ERNESTVM ergo Dij ſollicitant minis,
Dirâ terribles aue?

pol haudquaquàm: nemo nubilam irruget frontem Spectatores, nemo rigidum agat ploſorem: oblatiuum id omen eſt, imperatum non eſt. Quis enim aut vrnalis cadiſci rotator Minos, aut æquus in fritillo Jupiter, huic ERNESTEÆ Roſę ſpinetum, huic Aquilę reptile Cochlearium, huic Olori Anſerem? &, vt ſit; modico ſanè prǣludit omini Hirundo auium modica; prǣſertim cùm

FER-

FERDINANDO III
VIGESIMVM
SPECTACULUM

det Ales Haruſpicinæ dignior. Nam

OMen maius vt obuiat
(Lex eſt Augurij) quod minus, occidit.
Hinc roſtrata Ciconia
Voces exanimat Daulidis exulis;
Sopit murmura Hirundinum,
Aduentuque ſuo reddit inania.
Fortunata Ciconia!
Quæ propter Podij prima ſedilia,
Pacis Symbola laureę
Surrectis lituis omina gloterat.
Audite ô Populi, quibus
Fœcundat riguis arua madoribus
Iſter, quos docet AVSTRIO
Parere ARCHIDVCI ſanguis ad arduę
Natus culmina Glorię,
Virtusque armifero ſordida puluere:

P 2 Dum

Dum FERNANDICVS aureo
    Vertex VNGARIÆ ſub Diademate
Regnabit Populos: fera
    Ceſſabunt ſtreperę murmura buccinę;
Nec Mars taurica ferreus
    Extendet vacuis tergora tympanis;
Exſtinguet Lypares rogum
    Cuſis Acmonides laſſus ab enſibus:
Pulpis offeret otia,
    Incudi vacuas verbere ferias;
Lyden caſsida ſentiet
    Texentem leuibus ſtamina ductibus;
Nuſquam incenſa phalarica,
    Nuſquam puluereo flammiuomus nitro
Terrebit tubus aerem,
    Aut Parthis jaculum miſsile cornibus;
Iras Dacus acinacis,
    Dediſcent frameę vulnera Jazyges.
Pax flauę Cereri comes
    Circumfuſa caput vimine ſpiceo
Vrbes Pannonides dabit
    Primę Juſtitię: ducet ad aurei
Saturni bona ſæcula,
    Vt virtus iterum regnet, & impij

Mamer-

Mamertis pereat furor,
    Inſontisque reus ſanguinis impetus.
Paci amica Ciconia
    Stride Pannonijs omina Gentibus,
Florentesque Oleâ dies,
    Et roſtris Cererem pange crepantibus.
Dum FERNANDVS erit Caput,
    Et REX Vngarico ſub diademate.
Digna ô roſtra Ciconię
    Roſtris quę Auſonij præficiant viri!

Dudùm jam palabundum exulaſti volucer auſpicatiſsime; conſide, temperabit ab hinc in melius aquatrice virgâ FERDINANDVS, REGNI ſeu jura, ſeu jurgia; rutubas ciuiles cana retro vetuſtas dememiniſcetur in otio ad focum, pene dixerim, fuliginoſo.

Iteratò Volucres accinite, Vertumnâ dicacitate Neten vſque, & vſque tranſcendite: nemo mihi hîc malè ſymphoniacus bubat Ales; nemo, vel tantillum REGIA dedecentius oricillâ deſternutet; nemo Coracinum aliquid audeat:

ET benè Corue fugis, tua non huc omina ſpectant,
    Luridus inuiſum te facit eſſe nigror.
Pulmo tibi calidâ latè diſtentus ab ira
    Prodigiale jubet bella ciere jecur.

 Turpe

Turpe olido ſueſti ſtabulare cadauere roſtrum,
Et malè lethiferę nuntius eſſe colus:
CRAS canis. incertam remouete ſilentia vocem,
Non CRAS ERNESTVS REX erit, eſt HODIE,

quod Fauſtum Fortunatumq́; ſit. At enim, candidum ſternuebat omen Antiquitati Coruus à cunabulis Phœbi teneraſcentis hilaritùs aduena; vtpote qui Tychen ab Oriente plaga quàm maturrimè noſcibilem præſagiret non fruſtratorius antecurſor. Nunc etiam à turma ſegrex, Omini TVO, ac Nomini

FERDINANDE III,

VIGESIMI PRIMI

SPECTACULI

ater candidum acturus ludionem,

QVà leuat Eoo rorantes margine ponti
In conuexa Poli jugera Phœbus equos;
Anteuolat Zephyros, & remige ſibilat alâ
Omine felicis Coruus haruſpicij.

Bis

Bis graue deluſo reſupinat in aere dorſum,
Et CRAS antiquum bis labro hiante ſtrepit.
Corue dieiferi bonus aduena Solis ab ortu,
Panditur augurijs area lata meis; (Fronti,
Nempe DVO AVSTRIACÆ reſtant Diademata
REGIA verſabit BIS noua ſceptra manus.
Debet FERNANDVS, Magni PATRIS æmula PROLES,
TER ſub REGALI TERTIVS eſſe mitrâ.

Id ſupplicuè Boëmus orat; id ambit latepatentis Imperij Romani Brachium, imbricitoribus in omnem ſexum Civium capulis penè emedullatum. Neque enim in FERDINANDO metuit Tarquinij libidinantem in extimis papauerum ſitim Senatorij ſanguinis: aut excarnificantibus inæſtuantia viuicomburijs Agathoclea ſellaria: aut etiam multiforabilibus tubulatas præcipitijs Syracuſanas cautes.

Erron'?

QVæ noua liquidos phaſmata tractus,
Quod phænomenon nubes penetrat?

Æſtumo, Mehercule, adumbrari AVSTRIACI pectoris genium, Suis probè dominantem, Alienis ancillari dominatibus dedignantem,

FERDI-

FERDINANDO III

VIGESIMVM SECVNDVM

SPECTACULUM.

Imam Accipiter liquit terram,
Volucerque ſecat mobilis aurę
Sudum pelagus remige penna;
Nulli aſpectus, ſingula ſpectans
Capite aſtratos percutit orbes:
Pergit dominam viſere lucem,
Quâ rubet aurea toga Pæanos,
Quâ ſidereas ignit tædas
Phœbus, & atros roſeat crines
Tacitę lampas phoſphora Lunę;
Pergit dominum viſere Phœbum
Circus Phœbi nuntius Ales.

Hem bona fauſtę volucris terrę
Principe toties pollice tacta,
Cæſare toties mollita manu,
Ecquid inanis Amphitheatrum?
Quid vacuatam ludis arenam?

Nunquid

Digitized by Google

Nunquid Olorem ſequeris Sidus
Propter Cephea Stella futura?
Aut Sangarij Volucrem pueri
Jubarum telis vincere tentas?
Tenebrare faces niueas Corui
Cyatho merſas ſitientis aquas?
Nonne petorita flammea ſcandes,
Vt vicino pulcrior igne
Veſpere tingas pelago pennas,
Et manè caput rurſus in auras
Inluſtre vagò lumine tollas
Comes ardenti lectus Ephebo?
An fors Pyrois pernice gradu
Totiens Cœli menſus ſpatia
Ponè ſecutis terga quadrigis
Laſſo requiem ponet in armo,
Et temoni te ſufficiet
Rhedam ignipari ducere Phœbi?
An, quod ſidera pura loquuntur,
Accepta feres nuncia Circo,
Et Metanaſtis omina terris,
Quæ felicia SCEPTRA ſecundent,
Et FERNANDI REGNA SECVNDI?

Sed qua ſe denuò ludicra nubes ſpectationi oggerit? dabitis

animæ dupondium, & Charonti Trientem: dabitis affatim Sturni, Gracculiq̀, quæ pellem meticuloſam induſiat, hirtam plumam: depilabit redux Accipiter ignauum hoc amicimen, & loquaculam garrulitatem deſcobinabit vnguium runcinâ diribitrice:

Heus FERNANDI REGIE Ocelle
Suſpice Cœlum.
Æthrę triſtega percurrit auis,
Priùs emenſos calamis tractus
Iterum recto læta volatu
Tranat, & oculis auidis paret
Dextro adlabens humero REGIS
Streperâ pennâ.
Nec tamen hæret Diademati
Ad ſubſellia Præpes Honoris;
Inuolat agmen leue Graccorum,
Ac Sturnorum timidam nubem,
Et velut actas fulmine volucres,
Aut nimboſę pluuiâ ſtellę,
Amphitheatri procul à Podijs
Ad peregrini litora ponti
Properato jubet ire volatu.
Gracco volucrem tunicam vellit,
Vulſasque ferit caueâ plumas.

Vſco

Vnco euiſcerat vngue calentem
Prædam, & ſanguine tingit roſtrum,
Mediâque ſuper victor arenâ
Augure fauſtę lituo ſortis
REGI VNGARICO ſpondet certos
Contra hoſtilia pila triumphos.

Æneam & Hectora Accipitri pariſsimos aiebat Homerus; Græcos, Sturnis Gracculisq;. Nihil paratragœdiabo, FERDINANDE, ſi TIBI Æneam & Hectora ſupparem dixero; hoſtibus Achiuos. Suadeor ab animi TVI celſitate, nullis ſceleroſorum Hoſtium rutris, traijciendâ è ſtatu vernaculo in peregriniorem. Ante verminabunt (ita me Superi!) Hoſtica veruta, quam cruoris AVSTRIACI vel ſtillulam perduaxint; ante ſaliſubſulas jugulorum vertigines in Stygem fœnerabunt deculcabiles lumbrici. REGIO Militi, cor extra pepones, extra cucurbitas cerebrum eſt. Hæc bono Haruſpici ominatur Accipiter.

Porrò TVAM dabit Iconem Tibi

FERDINANDE III

VIGESIMVM TERTIVM

SPECTACULUM:

Iterum.

REGNI Tiarâ pūrpurum caput leua,
    Geminaq́ue vultus ſidera:
En, vt Columba candidum ciet gregem
    Pernice plumę verbere?
Non tam volucri ſpiculum currit fuga
    Neruo coactum Parthico;
Nec tam citato fulgur inflictu jacit
    Populis minax Dieſpiter.
Roſtro comantem punico frondem librat
    Pacalis Oleę caudicem.
Omen ſecundum. Porrò quid nectis moras?
    Candide quid Ales ambigis?
In FERDINANDI REGIOS ſinus jace
    Fœtos Oliui termites;
Pacemque ſuperos inter, & REGNI Accolas
    Hâc redde notam Symbolâ.
Agedum; volatu quamlibet Magni Jouis
    Anteire noris fulgetrum,
Fruſtrare REGNI Vota ſi pergis; moram,
    Nę, lentitatis arguet:

Quę

Quę ſpem moratur omnis eſt velocitas
Cupiditati tardior.

Nec, opinor, morabitur Columba in REGIAS dedere manus ramum ſuperfruticantem Oleaginam grandinem, qua Virgam dedit Populorum Induperatricem, margarito verſicolore non rariter inoculatam, & Carchedonicum, Onychinum, Amethyſtinumq; ex auro grandinantem. Enimuero Columba TE Sceptuchum fieri juſsit bonis auibus REX POTENTISSIME, & lineamentis radiatam Auguſtalibus Cydari Pannonide frontem Tuam diademauit. MARIAM aio COLVMBAM, Archiuirginem, Numinis Filiam, Matrem. Illa

SCilicet auratę jus inuiolabile Virgę
Sceptra, dedit manibus Dia Colvmba
Et Diademato caput inflammauit Honore, (Tuis.
Cæſareâ dignum luce rubere caput.
Viue Mariana Princeps dignate Coronâ,
Quàm benè obit frontem circulus iſte Tuam.
Qui quadrat, & fuluo Regem bene circinat Auro,
Quadratus dici circulus ille poteſt,

Quadratus in REGIAM frontem à cunabulis æuiternitatis architectante Numine, & amuſsitato librili quadrare juſſus FERDINANDO ternionem explenti.

Quid agis Magni Jupiteris, immo NOVI REGIS *armiger Ales? an te fortaſſe diſpoliabulum Caucaſei jecinoris offa abiturum offercit exto in ſcrutinium juuenante? an tibi moramento eſt Galbinum viſcus ad* DEORVM *offenſaculum extiſpice exenteratum ſeceſpitâ? an heminam Mandragoræ tibi propinauit Jouialis pocillator, ad oſcedinem in ſomnorina procliuem? ſatin' habes famigerabiles Aureliano Faſces, Claudio ſummatum in infimates, in ſummates, jura magni in populos Diateta Tarquinio portendiſſe? an* FERDINANDVS? *ſed, adeſt,* DIS *imperantibus,* HONORI

FERDINANDI III

VIGESIMVM QVARTVM

SPECTACULUM

Ominato clangore, feſtâq; conſalutatione editurus

ALes bonorum portitor ignium;
Triſti peroſus ſorte volubiles
Caſus, liquentis ſoſpitali
Flabra citat regione Cœli.

Proh

Digitized by Google

Proh quantus aër vapulat ictibus
Primę Volucris! quanta reciprocat
Flexus, reflexus, dum librata
Penna cubat Jouis in ſtaterâ!

Vola ſecundis remigijs Auis,
Et Auſpicatas perſtrepe ferias:
Qualis figuraſti Coronam
In Siculis Hieronis armis.

Qualis tuliſti Brontis acinaces
Vſtos caminis, quando Dieſpiter
Contra Giganteos furores
Fulmineas jaculauit haſtas.

I, Plaude pauis verſicoloribus,
Cœloque gemmas æqua amethyſtinas:
Plus Martis æqui FERDINANDO
Fert Aquilus ſine fraude tinctus.

Non hæret imis Ales in orbitis;
Per officinam fulminis euolat;
Sublimiores frangit ala
Aërię regionis arcus.

Non vda roris ſtilla liquabilis;
Non fulguritor Jupiter, aut madens
Nubes procellâ, non tonitrus
Terret auem fragor irretortam.

Non

Non in ſupremo monſtra palatio
Flammata terrent, æquora nauigat
Æthrę volucri terna remo
AVSTRIACÆ ſacer Ales aulę.

FERNANDE cernis quot DIADEMATA
Promittat Ales? TERTIVS in TRIBVS
Vngêre REGNIS: neſcit vno
Tanta throno reſidere virtus.

Curres per omnes aëris orbitas,
Per Regna PATRIS. nulla morabitur
Cætra eminentem, nulla pila
Impedient ab Honore crinem.

Furore Turcus Mœnade ſæuiat,
Arcuſque lentet cædibus obuios;
Conſpiret Orbis. FERDINANDI
Impauidam mitra tanget aurem.

Cudat Pyracmon tela minacibus
Timenda flammis; Cynthia cornibus
Furat cruentis; totus æther
Horriſonos ruat in boatus.

Sublimis inter tam fera prælia
FERNANDVS ibit comere Regijs
Frontem coronis. nil pauere
Scit tumidas Aquila inter iras

Nox

Nox bullata euigilat in diem; dies in noctem obdormiſcit. orditur Hyperion circumnaſcentes radios, & intercalat lucem atomâ ramentarum myriade; mox imbricantia rubricetam capillamenta prabet haurienda Oceano obliguritori, & orbitoſa polorum cauamina pulpitari jubet Sorori Noctilucæ. Nunc glabra hybernant gelicidia abortiui partus Helices arcuatæ; nunc flaueſcit in ſpicilegia tellus, nunc in ſpicis robiginat: Verbo; videas cuncta viciſſatim vt abſumantur, exhiberi; vt decoquantur, ampliari; vt luxentur, integrari; vt excaudicentur, pullulaſcere; vt fraudentur, huberari. Sola virtus; quid ni dicam AVSTRIACA?

Fortuna ſecura nitet; neque faſcibus vllis
Erigitur, plauſuq́ petit clareſcere vulgi;
Nil opis externæ cupiens, nil indiga laudis:
Diuitijs animoſa ſuis, immotaq́ cunctis
Caſibus, ex altâ mortalia deſpicit arce:

& verò, ſi vllius eſt Virtutis, certè AVSTRIACAE prototypon eſt Aquila,

Hujus in pugnis memoret quis artes?
Hujus in bellis memoret quis aſtus?
Quis frequentatos Aquilę triumphos
Carmine claudat?

R Nil

Nil pauet Tauri Liparenſis ictus,
Nil venenatos Arabum Dracones,
Nil repercuſsi numeroſa ramo
Cornua Cerui.

Oggerit Cygnis, Gruibusque pugnam,
Et laceſsitos agitat duello:
Victor alatis ouat in patenti
Aëre bigis.

FERDINANDEAS Aquilę poteſtas
Exprimit vires, validosque torto
Spiculo neruos, & adepta juſto
Marte trophæa.

In TVI juret capitis CORONAM
Hoſtium frendens rabie corona,
Et ſuę nectat furias coronę;
Omnia rumpes.

In TVI Brontes Steropesque REGNI
Fabricet mortem gladios bidentes,
Ætna TE contra triplicet calores;
Omnia vinces.

Irruat lapſu reſolutus orbis,
Indoli nunquam fodiet ſepulchrum
REGIS ERNESTI; tumulata Virtus
Non erit vmquam.

Neſcit

Neſcit in mœſtos cineres reſolui
Rebus anguſtis ſolidata virtus,
Quò magis calcas magis illa ſurgit,
Altera Palma eſt.

Bonum factum! nouam contuor Aquilam; hem quantos ciet orbes ſupera ſuggrunduaria amphitheatrica, & omnes podiorum exedras! REGI

FERDINANDO III

VIGESIMVMQVINTVM

SPECTACULUM.

Nec munere vacat roſtrum Alitis; TIARAM, *non imparem Tarquinianæ amuſſatim delibrat in Frontem* REGIAM *vncinato in hamatilem curuaturam labro. Ales iſte,* FERDINANDE, *qui* TIBI REGIVM DIADEMA *per tot confraga, deuexa, præcipitantia, dura; inulcerantibus aſpera ſtruicibus, & erraticos implagantia calcitrones, ſeu planorum obuia, ſeu cacuminum remota; ectypon eſt* CAESARIS AVGVSTISSIMI. *Etenim poſtquàm*

CRinem CÆSAREA grauem Coronâ,
Crinem PANNONIA grauem Coronâ,
Sacrum, MAXIMVS, OPTIMVSq;, Crinem
BOHEMO PATER implicârat auro:
Annos mœſtitię nigros ariſtis,
Annos ſanguineis rubros fluentis,
Annos in Lacheſin, putremque Cymbam
Torui REMIGIS incitatiores
Fauſtùm CÆSARE diſsipârat Enſe:
Crudi limina Bellicoſa Jani
Recens obijce cluſerat ſecundo:
Tandem laurigeris nouam Triumphis
CÆSAR Martius addidit coronim,
Et fato meliore, FERDINANDI
Frontem PANNONE circuiuit AVRO.
Dum NATVM PATER Optimus coronat
AVRO SE PATER Optimus coronat:
Dum NATVS PATRIS accipit Coronam,
Coronam, PATRIS accipit Corona.

Enimuero, corona Senum, Filij filiorum, & corona Filiorum Patres eorum, *ait hominum ſapientiſsimus: addo jure bono, Corona PATRIS FILIVS Coronatus. Beata dies, quâ REGIVM crinem ſub auri laminâ apricantem ignit PATERNA manus omine candidato,*

& eunte

& eunte in ampliorem honoris panopliam! beata dies, quâ CAESARES *lubricat genas, & aream pectoris modiperatoris ſaltuatim impluit imbricitore gaudio felix lacrymarum illuuium! certè*

DOnec ſedebit Augur
Pro REGE FERDINANDO,
Oſcen fauebit ore,
Præpes fauebit alâ,
Et Inferus volatus,
Et Farreus pauitus
REGI mouebit vrnam,
Fauſtamq́ue dexteramq́ue,
Lætamq́ue candidamq́ue,
Die Sereniore
Vitâ beatiore,
Jucundiore Sceptro,
Potentiore Regno.

Non læua ſorte fata,
Non triſte non ſeuerum,
Non ſubdolos fritillos,
Dolumue ſontis orcę
Prænuntiabit Ales;
Licet citetur omnis,
Quæ vel madeſcit vndis,

Vel corte carceratur,
Plùmâ vel vrget auras,
Vel inter arboreta
Pſallit meloda metra;
Læuæque dexteræque,
Bonæque peſſimæque
Pro Rege Ferdinando
Bonos dabunt volatus,
Bonos dabunt natatus,
Saltusque pulte lætos,
Et ſibilos ſacetos.

Funeſta Bubo diros
Dediſcet ejulatus:
Antonias ſupinâ
Dediſcet implicare
Claſſes Hirundo clade;
Regi præambulonem,
Nereus, vel Amphitrite
Niueum dabunt Olorem,
Quotiens per alta ponti
Tuſci, Britanniciue,
Germanicoſue fluctus
Lenis mouebit aura
Volatiles ceruchos,

Malosque

Malosq́ue linteatos
Regisve, Cæsarisve.

Quod ſi per efferatas
Furentis hoſtis iras,
Per tela per dolones,
Per jactiles mucrones
Mars incitabit æquus,
Virtusq́ue, Sanctitasq́ue
Ad militare ſignum,
Ad ſerreos galeros,
Ad ſcutá, ferra, pugnas
Planctu pauenda bella,
Lotos madore luctus,
Vdosq́ue tabe fluctus;
Tunc portitor triſulci
Ferriq́ue, fulminisq́ue
Stridet, ſtrepetq́ue pennis,
Et dextero volatu
Victorias, tropæa,
Et Martios triumphos
Prænunciabit Ales.

En jam pārant volatus
Vulturq́ue Romularis

Notusq́ue

Digitized by Google

Notuſque Falco Tuſcis,
Gentique Buteonum
Cognominis volucris;
Et quotquot auſpicatis
Laudabiles ab alis
Morantur inter auras,
Pro Rege Ferdinando
Dextros parant volatus.

Sed jam ſat eſt volatum;
Regi ſat auguratum;
Quando ominaſtis omnem,
Terraque continente,
Marique fluctuante,
Domi, foriſque latè
Pacis quietioris,
Belli moleſtioris,
Et Regii corymbi,
Volubiliſque ſortis,
Mentiſque, Corporiſque,
Regniqve fauſtitatem.

Jam prona tæda Phœbi
Sali tumultuantis
Comam recondet vndis;

Ite

Ite ô bonę Volucres:
Quos Chalcis educauit,
Meloſue parturiuit:
Caueam ſubite Pulli;
Sat eſt pauita tellus,
Quæ ſpondet ominoſas
Felicitatis horas.

Ite ô bonę Volucres,
Sirenes ite lenes,
Quæ dulce perſonatis
Vocale carmen auris;
Odas acutiores,
Modosque ſuauiores,
Numerosque gratiores
Clangore buccinarum,
Et voce neruiarum,
Symphonico tenore,
Et flatili canore.

Ite ò bonę Volucres,
Alauda, Dauliasque,
Cantrixque Carduelis,
Et Saccharite Paſſer,
Plagę Canarienſis

Digitized by Google

Facunda voce Muſa.
Ite ô bonę Volucres,
Et delitete ſiluis,
Aut REGIOS per hortos
Sonos create molles,
Statasque FERDINANDO
REGI ſonate laudes:

Jam flamma, jam tonitrus,
Nitrique ſulphurisque,
Jam ferrei crepabunt
Tubique, fiſtulæque,
Et plauſor è metallis
Dehaurietur ignis.

Heroa FERDINANDI
Virtus domabit æſtu,
Buſtisque ſulphuratis,
Et Pegmatis nitratis
Portenta fabuloſis
Monſtroſiora monſtris:
REBELLIONIS Hydras,
Atræque centiformes
Deuotionis angues.
Queis blandior Meduſa,

Serenior

Serenior Chimæra,
Et Noctis è DEABVS
Formoſior Megæra.

Ite ô bonę Volucres,
Sirenes ite lenes,
Ne vos adurat ignis,
Ne plumbei cremoris
Scintilla depilatum
Currat volucre ſtamen.

Ite ô bonę Volucres,
Scenamque poſt peractam
Redite gratulatum
Ab hoſte concremato
REGI datos triumphos.

RUmpe tandem Nox intempeſta clathros Oceani voraginoſos, exere Pyrgos errones, aude replictas in aëra conſlabellationes: machinare Chaſmata portentoſos latebiantia foratus, nullo tarda ſufflamine bijugam Paraſelenen; & quidquid Meteorum ſpecitat orbis inferior ſeu è ſubluuie cœnoſa in alto compactile, ſeu radio Solis fulguritum in ſturnatim gregatâ pulueratione, educ in vmbras ſubluſtres. Quid aio? Noctemne diei accitor violentus

S 2 ſuperin-

ſuperingero? actum ago., nequit Theatrum caligare illucente è Podio TITANE REGE FERDINANDO. *Exeſte ignes Sulphureiue, piceiue; Nocti in Theatro ſubſellia negat Phœbus nouus,* REX NOVVS. *Nec moram citerius tardatricem æquo ſuſtinet animo ſolennem* HONORI REGIO *apparatum meditabundus Prouinciarum applauſus.*

AMPHI-

Digitized by Google

AMPHITHE-
ATRI
REGIJ
APPLAUSUS.

S 3 *Dudum*

Digitized by Google

DVdum jam felices AVSTRIADVM PROVINCIAE *encomiaſticen Lemniſcato* REGI, *ceu fœtum in viſceribus maturationi herbeſcentem, ad Amphitheatrica ſubſellia parturiſtis: promite jam nunc ampullatiſsimè laudum ſtrophas; melliginem pectoris reconditoria malaſſantem deproperate felici partitudine: & , vt Græcanica illa prægnans ſimplici puerperio parens quincuplex, vno reſpiraculi diductu encomiorum halate quinionem, centuriam, millionem. At en; orditur*

AUSTRIA

PROSPHONEMA.

NEOREGI:

Noſtra anteſert ſpectacula Conſualibus, Equirijs, Megalenſibus, Apollinaribus Ludis: & ijs quos in Grajugenâ pyrriche Saltatricula rotabunda; ijs quos in Ceſtubus ſeu Daretes, ſeu Entelli verberones lorati; ijs quos in Circenſibus delutamentis neſcio cui fanatico Tyndaridarum

pulvinulo

puluinulo datos, dicatos, voluit religio priſtinalis in Thenſis, & Harmamaxis, orbili bigario, quadrigariouè.

O Ludos! ô mira nouę Spectacula ſcenę
Pannonis aula! Dij! quænam hæc ſunt monſtra?
Theſſalus Æaxis frænans Plutona cicutis? (quis ille
Quis merſos à Dite viros, cineresque ſub Ætnę
Rupibus, & cœlum flammis lambente Veſeuo
Protrahit oppreſſos? totumque à ſedibus orbem
Imperio minitante rapit? famulasque Theatris
Auctorare jubet dextras? O munera Circi
Nunquam viſa prius! Non cùm Latialis ab axe,
Ejecto Genitore D E U S, Conſortis, & æqui
Impatiens, vnus pauitantia mænia cœli
Suſcepit frænare, D E O S, errore nouati
Imperij dubios, ludis pacauit amicis.
Sunt maiora nouo ſpectacula luſa Theatro,
Et nunquam luſtrata tuis clariſsime Titan
Quadrijugis. Tantos torpent mirata Deorum
Brachia conatus, humilesque odere labores
Æternorum operum, quos delaſſata Fabrorum
Dextera millenis vix deſudauit in annis.
Celat Olympiacis efficta tonitrua dextris
Jupiter, & Diana rubens contendit amictu
Arſinoes rubeum templi velare pudorem,

Quem

Quem potius turpi mallet rubuiſſe Thraſonis
Famę. Cedit opus Rhodijs è portubus, ingens
Phæbus, & oratum Nauarchis lampados ignem
Inuidus interimit liuoris flamine, nec ſe
Ferre valens, pronum gelido caput æquore mergit.
Non totum tamen vnda bibit, ſupreminet alto
Æratus genuum ſcopulus. Pudet aurea tecta
Memnonis ingenij, pretij pudet, & pudet vsque
Cyre tui; Getici quando amphitheatra coloſsi
Nobiliora ſtupent. Idem pudor agmen Eoum
Vrget in Aſsyrios rabiem conuertere muros,
Quos bello neglecta comam Regina gementi
Impoſuit Cybeles dorſo. Muralibus ipſos
Auſa minis terrere polos! Nam tota jacentis
Viſcera conuellunt campi, glebasque regeſto
Ceſpite veſanis affundunt mænibus, ingens
Vt tumulo corpus victę Babylonidos vrbis
Condant, Pannonici quam Regia ſcena Theatri
Maieſtate operum, famæque peremit honoro
Fulmine. Formicę veluti cùm pinea certant
Mœnia, furfureosque lares munire pluentem
Contra Jouis Martem; Proflabile pondus anhelis
Præcipitant vectare humeris, celerantque ſtatiua
Stramineis ſolidare jugis, & calle retorto
Intricare aditus, vt inobſeruabile limen
Arceat

Arceat á prædis fures, celetque ſepulto
Stipite, diſpoſitâ ſubter tellure penates
Triticeis grauidos opibus, ſegetisq; Sicanę
Quæſtores. tandem conuecta palatia junco
Non labor, at numerus gentis ſpectante coronat
Principe Myrmidonum. Quis hic eſt, quis hic arbiter orbis?
Quis te munde rotat? tua quis monimenta perenni
Conſecrata æuo majoribus obruit auſis,
Antiquatque nouis ſuperi decreta ſenatus
Legibus, & juſſo collum inſertare tributo
Aſtra ſolumque jubet? Vidi rediuiua Gigantum
Terga vaporifero ſtridentia fulmine, & auſus
Mulctatos grauibus plagis rediiſſe ſub auras,
Atque Theatrali Plaſtas ſudaſſe coronę.
Vidit idem Natura nefas, ſed neſcia rerum
Obſtupuit, torpensque animo, turbante rigentes
Arrexit terrore comas, refugoque labaſcens
Poplite, vicinum ruit in Palloris Aſylum.
Nec prius algenti pauidum caput extulit æde,
Quàm rerum cauſas, melioraque fata doceret
Hermetis facundus honor. Cerne, inquit, amico
Marte viros certare, Parens. viden' omnia lætis
Feruere ſub cælis. ſtatuas laſſare Myronis
Brachia, Phidiaco lucere toreumata ſcalpro,
T Mento-

Mentoreos terebrare ſtylos, diſpungere achatem
In Clarias ciues, medioq́ue ſedentia Phæbi
Lumina Parnaſſo miracula ſculpere doctum
Praxitelem, quibus aſtra facem, quibus ipſa nitorem
Ætheris inuideant gemmata palatia ſtellis.
Cerne ſoporatis furiarum cæſtibus iram
Phlegræos poſuiſſe viros, operamq́ue locare
Mitiùs. Ecce toris humeriſq́ue cubare Numantum
Mygdonios lapides, & ſaxa ſuperba caballo,
In ſcenas Oleâ placitos equitare lacertos.
Nec ſolos attende Metus. Fer lumen in illas
Iſmarias operas, fabricatoreſq́ue ſedentes
Thebarum. quę luſtra chelyn! quę fruſta virenti
Taygeto deciſa jugo! qui Phryxque Lybiſq́ue
Et qui pinguis onyx, & qui comitantur ophitę
Sponte Theatratis ſeſe impoſitura Coloſsis!
Nonne papillato Nymphas è pectore cernis
Frigidulas operis vndas, tenuiq́ue ſuſurro
Marmoribus tepidas ſuperirrorare Napæas?
Nonne vides ipſum podio ſudare plagarum
Sponte globum? Nam feſſa putri miracula mole
Temporis, exterſa poliunt rubigine frontem,
Incomptoſq́ue ſitu lapides, Pariaſq́ue columnas
Æmulus exacuit comendi feruor, & omnis
Rugoſas exoſa genas ſe Memphis adornat

Pyramis,

Pyramis, & trito ſatagit juueneſcere ſaxo.
Symbola quid memorẽ? quid ſchemata picta colum-
Quidue Paratonijs inciſa emblemata cruſtis? (nis?
Iſiacaſque notas rerum? venturaque Regi
Tempora, & in textos fatalia ſtamina circum
Imperij Faſces, & gemmea ſerta capillis?
Quid commiſſarum virtutum prælia? quorſum
Terrigenûm feſsis ejectam ſedibus Ates
Perniciem? quæ pulſa nouo ſurgentis in orbem
Pannonicum Phœbi radio, ſophiamque togatam
Armati execrata Ducis, caſtaſque Mineruę
Flammato ſub corde faces exoſa, furenſque
Præcipiti ſaltu (Spe deſperante nocendi
Amplius Auſtriadum tutatis fulmine læuo
Imperijs) Germana Stygis ſe in flumina mergens,
Turbatis fuit hauſta vadis, fundoque voluta
Funeſto meritis Acherontis anhelat in vmbris.
Enthea quid repetam vatum metra? quidue ſecun-
Fortunę impendentis aues? quid tota Deorum (das
Vota per Hungaricas pro Rege ſonantia ſcenas?
O ludos, ò diua tuę miracula pompę,
Regia ſcena! Phrygi, manibus ſudata DEORVM
Pergama, Troianæque domus, Tyriæque minantes
In cælum turres, & luxuriata Syenes
Amphitheatra Phari, tritoque accenſus ab auro
T 2 Puluis,

Digitized by Google

Puluis, & Oebalia Circus chlamydatus arena
Terrarum Dominę, veterum ſpectacula Regum
Nunc odit, vilesque adeò indignatus honores
Ipſe ſuos, impreſſa ſolo veſtigia turbat,
Confunditque notas Domitl, totumque ruina
Præcipiti ſubmergit opus, ne ſera nepotum
Ætas præſentes ludo componere poſsit
Cum veteri ludos. Namque huc ſe totus in orbem
Pannonicum cum ſede ferens ſpectator & actor
Tranſtulit ipſe orbis, ludosque elementa datura
Quæque ſuos, venêre ſuâ de ſede vocata,
Imperione Poli? vel amico fœdere ſponte
Æternis poſitura modum rancoribus, orbi
Vt verſo temone Deam (quam dira cruentis
Agminibus Bellona ſolo cæloque gementi
Truſerat exilio) reduces inferre jugales
Canenti mites oleâ, pinguique grauatas
Vbertate rotas per rura comata ſmaragdis
Expatiaturas, ſancitâ pace notarent?
Quidquid id eſt, arcana polo myſteria ſunto.
Virtutis miramur opus, ſerisque futuram
Regibus inuidię ſegetem. potuiſſe tot acta
Vnius auſpicio reuehi, Populosque ferasque,
Nereidum Dryadumque choros, cælumq; Deosq;
Sedibus è proprijs tractos luſiſſe figuris

Regia

Regia Cæſarei præſagia FERDINANDI!
Ipſa ego nonne oculis legi reuoluta ſororum
Regia penſa trium? nunquid non Perſis haberi
Jam vates, dubijsque animos exoluere curis,
Quotque reuerſuro Pyroente ciebit Enyo
Claſsica præſagire queo? quâ fraude doloque
Impulſura Getas, quonam ſtratagemate mundo
Tiſiphone cæcos ſit ſubmiſſura Ceraſtas?
Quisque deinde ſtatus rerum, quota palma trium-
Victrices aquilę quoties plaudentibus aſtris (phos
Præpedient capiti lauros, roſtroque diſertum
Χαῖρε canent Domino? quin totam euoluere poſſum
Reſponſo par Phæbe tibi ſeriemque, modumque.
Tantùm ſcena tulit mihi Numinis! Imò tumeſcens
Tempſiſſem Tripodis ſacra, ni te Phæbe futura
Tempora pandentes choreas, verique prophetas
Vidiſſem ductaſſe choros, cùm ſcilicet auſus
Primus in emeritę dextram inſertare ſororum
Regia penſa colûs, & pollice concitum in orbes
Plenum operis fuſum, celeri vertigine raptum
Rurſus ad inceptos ſua per veſtigia gyros
In caput impellens, toti nudata Theatro
Stamina, faſtorumque vices ſpectanda dediſti.
Quin Italo ſuadente DEO, geminumq; tuente
Temporis in fluxum, dubijs & rebus egenis

Digitized by Google

Conſilium ante paras, digitis dùm prenſa choragus
Per labyrintheos reuoluto ſtamine flexus
Fila trahi, dubiasque vias ambagibus errans
Gnoſidis in morem pede preſſo infigis arenę
Dædaleę, fidum comitem dubijque ſcientem
Tramite in ambiguo filum, quo ſecla magiſtro
Perplexis confuſa vijs, erroreque rerum
In varios abrepta animos, ſubitisque procellis
Territa, per dubios ſunt euaſura penates.
Qualis in indomito decertans turbine puppis,
Cùm ſubitis nox atra Notis effuſa per vndas
Spumantesque ſalis rictus, reboantiaque ictis
Æquora litoribus, nigrante incumbit amictu
Horrida, conſiliumque animis trepidantibus aufert,
Fluctibus ingeminat mortes, celatq; Charybdes,
Et ſuperinfuſo tegit acroceraunia ponto,
Intentosq; oculis portus, terramq; polumq;
Eripiens piceis agitatam cladibus, omnes
Nititur in ſcopulos lacerandam ferre carinam.
Illa tamen cæcum tenebris, dubiumq; per æquor
Recta volat curſu, tortæq; voraginis ora
Tranſilit, & validis obnixa reſiſtit aquarum
Molibus, ærataq; premit, frangitq; ſuperbos
Victrix fronte globos, ſparſasq; per æquora ridet
Nereos inſidias. Nam conſcia lingula regni
Æquo-

Æquorei, intentum monet inſtituitq; magiſtrum.
Ac velut obſcuris adytis incluſa ſacerdos
Deliacis animata comis plenoq; ſubacta
Numine, venturos præſago carmine caſus
Edocet, & non viſa videt, narratq; futura
Omina, præteritos velut inſpectaret in annos;
Aut quaſi de pictis legeret narranda tabellis:
Sic & hyperboreo magnes afflatus ab aſtro
Ima puppe ſedet, vitreoque incluſus in orbe
Singula prædonis diſcrimina Phorcydos imis
Tecta vadis, tremulo moniturus corporis ictu
Pendet in aëreo vigilantis vertice coni
Peruigil, intentosq; oculos Borealis ab Arcti
Sidere furatur nunquam, ſed rectus opacum
Per cæcumque Jouem nimbis, in lumina fixę
Parrhaſidos, vertit directo tramite lumen.
Æolidωr hunc fida cohors ſtatione coronat,
Ore vomens rectas nihil inclinata labore
Pectus in aduerſum conſtanti fronte ſariſſas,
(Linea ſpiralis forſan tibi Typhy vocatur)
Hæ monſtrant quâ quisq; rates à parte fatiget
Africus, & quâ tecta latent diſcrimina, feſſę
Quæ ſtatio malè fida rati, queis Scylla ſub vndis
Inſaturata latret, quantùmq; auulſa Charybdis
Ingluuies, vbi ſaxa vadis inimica ſepultis

Glau-

Glaucus habet, quantùm non viſâ portus arenâ
Diſtet adhuc, doctè flectens pinum inter aquarum
Mæandros; quando ſpatijs breuioribus omne
In puppi clauſum æquor habet, cernitq; tenebrę
Quicquid & vnda premit. Sed quod miracula tanta
Amphitheatrali potuit dare Numen arenę?
Nec diuis conceſſa trium ſpectare ſororum
Stamina, per choreas, vatesq; euoluere ludos?
Agnoſco rerum cauſas, Dextræq; Potenti
Si licet, aduoluor. Tuus hic FERNANDE, Tuiq;
Cæſarei generis labor eſt. Te ſanguis in auras
Ille dedit, cuius ſceptris noua regna ſub axe
Antipodum ſubitura jugum, cenſusq; tributo
Perpetuum latura fluunt, cuiusq; ſuperbę
Inda Monarchię naſcuntur climata, & orbes
Ignoto ſub ſole nouos Fortuna creatrix
Parturit, Auſtriadumq; tumens virtute Cybelle
Ingentes populos nec viſos concipit orbes
Continuò paritura alios. Quid facta ſtupemus
Inſcia turba DVCIS? quidnam miracula mundi
Quodq; opus occinimus? Sunt hæc conſueta laborũ
Munia, ſunt ſolitis operum decerpta maniplis
Propria, & Auſtriacis de fontibus orta, tametſi
Mentibus illa hominum portenta putentur, & orbi
Non aliàs conceſſa. Velut Thaumantidos aula
Surgenti

Surgenti Phæbo, vagus in noua ſyrmata mundi
Mundus abit, faſtuſq; nouos pompoſior vda
Nocte laboratos, vel natos veſtit amictus.
Pæſtanas ipſi meſses, Daphnenq; roſamq;
Ipſi dona legit, vario ipſi pignore diues
Innumeras animas cæloq;, mariq;, ſoloq;
Progenerat: ſic ſole Tuo FERNANDE ad honorum
Aſſurgente jubar, circûm vndiq; & vndiq; naſci
Regna Tibi, populiq; noui, terræq; videntur
Creſcere, victrices palmæ, lauriq; oleæq;
Auguſtas circum ſtrepitu impendere curules,
Et viduatorum grauida ſub mole ſagorum
Inclinare latus Dictæo robora ſiluę
Conſecrata DEO, ſeq; ipſa polire triumphis
Saxa Tuis, veterumq; DVCVM certare ſuperbis
Arcubus, æternos tibi ſeruatura per annos
Factorum titulos, & DIVOS FERDINANDOS.

Sed quis in attonito plauſum ſtupor alligat ore?
Quid mutę miramur opus? quid Numina tantis
AVSTRIADVM præfixa plagis torpemus iniquo
Frigore? laudicrepę reboent per inania voces
O ſocię. Num ſaxa genas vinxere ſilenti
Marmore? Gorgoneâ nunquid ceruice rigeſcens
Pyramis exanimes animos veſtiuit in artus?

V Num

Num ſenſim creſcente malo ſimulachra columnis
Ibitis adlectę? ſtupidas auertite mentes
Protinus ò Diuę, ſatis eſt, ſatis vsq; Theatris
Indultum. Nobis tandem nos reddat arena.
Vſqueadeò immemores noſtri decet eſſe? locutum
Tam citò ſunt oblita polum præcordia? nunquid
Non hæc eſt optata dies, quâ meta labori
Eſt præſcripta? fauent Superi. Proh gaudia ſuetos
Auſitis ſuperare modos. erumpite in auras
Inſolitosq; ciete ſonos. hodierna ſalutem (Theatra
Lux dabit. Hanc lucem, Regem hunc, hæc ipſa
Nunquam mentito promiſit Numen ab ore.
Scitis enim Socię (nec enim durata malorum
Non meminiſſe ſinit peſtis) cùm crine ſoluto,
Et laceros proſciſſa ſinus, atrâq; cupreſſo
Lurida, cæruleisq; comis funeſta Tonantem
Quondam vobiſcum grauidis venerarer acerris,
Et mœſtis in rebus opem, finemq; precarer
Martis vt excidio daret, & temone calenti
Rurſus ad æthereos currum torquere penates
Præciperet, quando populandę cædibus vrbes
Jam nullę ſub ſole forent, peſtemq; juberet
Eumenidum ſtatione ſoli decedere, & orco
Pingues innumerâ populorum ſtrage ceraſtas
Cogeret ad vacuas, conuiuia longa, paludes,
Creſcen-

Creſcenteſq; dapes ſtomacho ructante ſoporos
Per ſomnos efflare; polum tonuiſſe benigno
Murmure, & humanas imitantia Numina voces,
Talia ſupplicibus votis oràcla dediſſe.

TVNC FINEM VESTRO LICEAT SPERARE LABORI,
CVM MAIOR MEDIO COELIS MELIORA POTITVS
IMPERIVM CEDET PATRIVM, MEDIVSQVE PARENTI
PROXIMVS A PRIMO DICETVR TERTIVS, ATQVE
CVM SE SPONTE SVA SAXA IN PROSCENIA VOLVENT,
CVM FLVET HVNGARICOS IN LVDOS ORBIS, IN ARAS
COELVM, IN VOTA DII, TRESQVE IN BONA FATA PVELLAE.

Reliquus PROVINCIARVM Cuneus REGI adcorporatarum ex æquo Hereditario, qui lectim coalitos è Spectaculorum depompatione adplauſus intra ſinum infantabat; hocce hariolantis AVSTRIAE faticinio, veluti Delphoâ Tripodâ, aut Roburnei Dodonei dapſili Oraculorum

lorum paraſangâ prolectatus; extemplò non repigratâ fræno Suadâ delinificâ, rupit ægrè à ſe impetrita ſilentia.

Struxiſti monumentum ære perennius,
Regaliq́ ſitu Pyramidum altius:
Quod non imber edax, non Aquilo impotens
Poſſit diruere, aut innumerabilis
Annorum ſeries, aut fuga temporum,

dedit huc omne pretioſum Caryſtica lapidoſitas: Cycladicum, Chium, Lesboumue; & quod rupeſcit Amyclæis ſaltibus, in gibberam dorſuoſitatem viridicatis lineatum diſcerniculis: & quod in matricem ſaxatilem Eoæ Syenes ferruminatum, inq́ normam Labyrintheam venis ſeſe inuicem incidentibus irruſſatum Æthiops eruderat Marmorarius pertinaci ladorio.

Vos vero; in cyclum Horizontis Pannonici emergente hoc vitali Sidere, & comis flammigerantibus longè anteeunte geminam Hamaxam;

Securæ procul hinc abite mortes,
HIC vitæ Genialis eſt Origo,
Cedat luctus atrox, genisq́ manent
Jucundæ lachrymæ, madorq́ lætus;
Quidquid fleuerat ante, nunc adoret.

Cæteris hunc in modum adclamitantibus, ſurrecto ad amuſſim

amuſsim pollice; jubet tantillùm ſileſcere, & nouum ritè depangit

BURGUNDIA

PROSPHONEMA.

NEOREGI

EXcelſas moles, & continuata, per Iſtri,
Marmora Traianus ſurgere juſsit, aquas.
Tv meliora Tibi ſtatuis monumenta, Tuarum
Virtutum memores dum ſtruis ipſe tholos.
Prædones acies Scythię, Latioq̃ue rebelles,
Edomuit validus Marte, vaferq̃ue dolo.
Sed Tibi conceſsâ Charitum virtute, ſubactę
Ancillę gentes ſub juga ſponte fluunt.
Ille inter chalybes, tempeſtatesq̃ue cruentas
Rexit Sarmaticos non ſine cæde viros.
Tu placidas miti dextra moderaris habenas
Nemo Tui imperij liber vt eſſe velit.
Ille Quirinorum labentia Sceptra moratur,
Suſtentatq̃ue piâ Regna Latina manu.
At lateri FERNANDE Tuo dum fulta recumbit
Virtus, Herculeo nititur illa pede.

Iſter Traiani pontem admirare Quiritis,
FERNANDI ſtupeant DIq; hominesq; manum.

Nec paſſa fuiſſet Styria primum ſibi è manibus rapi gratationis palmarium, qua eum in modum jam cum Prouincijs conteſſerârat, vt in occinendâ plurifariam Panegyri, tantò ſibi licentioſius votis in bona ſuſpirioſis inaſtuare jus fasq; eſſet; quantò liquidius norat, olim obſtetricante virtutis mammilla, HVNC ſe Prometheum, in hac tempora nutricaſſe. Animus tamen in pluria diuaricatus dum ambiguùm controuerteret, ſibine, Cui REGIS Natales contigêre; an REGI, Cui DIADEMA Pannonium, ſpiſsigradas celeratim pangeret adgratationes; moram fecit longiuſculam, tandemq; amoris æſtuario eruptionem conceſsit; lætumq; deproperauit

STYRIA
PROSPHONEMA
NEOREGI.

PLaudite Styriacę, mea Numina Plaudite Nymphæ,
Ardet inaurato vertice noſter amor:
Et librat HVNGARIÆ moderantẽ climata Virgam,
Virgam quę geminis jura dat æqua Polis.
Illa

Illa feras, hominesq́; feros inducit arenis,
Illa Theatrales ducit in aſtra domos.
Deuouet illa DEOS cœlo, miſcetq́; profundas
Sub Phlegethonte minas, Tartara & Aſtra regit.
Plaudite IO REGI, mihi, Vobis; SCEPTRA PARENTIS
Dum FERNANDVS habet, cælum ero, & ille DEUS.

Porrò dum nihil aſpicit in hoc Proſceniali foro inambulans confuſaneum Caligulanum, aut condepſitum è paraturâ Heliogabaleâ inquinatiſsimâ, nil quod ſapiat Cybelea, Floralia, Mycenea: nulla examurcata leporum dulciola, nullas interemptrices omnis pudorati tectioris, ceu de libacunculo viroſò ſtillatitia ſubmellata, illecebras: dum inquam nil extra pudoris lineam in hac Palæſtricâ ſcenâ intuetur; addit ſuum

CARINTHIA
PROSPHONEMA
NEOREGI

TE pudor, & probitas tenero properantior æuo
Impoſuere THRONO; rabit indignata Cythere
Et

Et Noſtras fato meliori deſerit Vrbes.
Nempe PATREM ſequeris: REGALIBVS otia
Emigrare jubes. calamis adſueta diſertis (Terris
Dextera feruet adhuc, rerumq́ue euoluere cauſas
Occultasq́ue vices, omnemq́ue extantia Vulgum
Fata jubet: SCEPTRIQVE auro coniungere
PENNAM.

Nam & Maiugena Sceptrum habet, & Pallas ægida, ac inter ſanguinipetas ſeu Ferentariorum cetras, ſeu vultuoſorum rhomphæas Triariorum, Suada, veluti boni melioris fauiſſor buleutes, triumphaliorum habuit ſæpe ſæpius coronamenta. Eſt ſanè FERDINANDO

Hyblæis vox miſta fauis; cui ſibila ſerpens
Poneret, & ſæua vellent ſeruire nouercæ.
Quem Pia Cecropiæ comitatur turba Mineruæ,
Quem ſecreta quies, Quem Sophus omnis amat.

Euulga quod animo cohibeſcis

CARNIOLA
PROSPHONEMA
NEOREGI.

Quis-

QVisquis Carniolę mænia, Biſtonum
Frangendis furijs obijcis, ac ope
Multa reſtituis ſedulus aggeres;
Curis pone modum tuis.
Non poſthac libitum eſt reddere inutiles
Vallo falciferas Antiochi rotas,
Atque alas volucri fulmine Parthicas,
Aut Lemno chalybe ariêtes.
Duratos piceis nil moror ignibus
Muros, Aſſyrio qui jaceant ſinu,
Aut qui reſtiterunt Æmathio Duci
Vix fracti, æquoreę Tyri.
Sit cantata lyris Arx Megareijs,
Septenis gladio flexibus inuia,
Aut quam fœtus equus milite, ſolibus
Bis quinis cineri dedit.
Nolo Mamurijs tuta laboribus
Vrbis Romuleę caſtra, vel Alpium
Inuictos humeros, aut adamantinos
Muros Tartarei Ducis.
Stabunt CARNIOLÆ caſtra, vel omnium
Ceſſet præſidium, vel ruat omnium
Contra illam rabidus Mars. Quid? & inuicem
Coniuret geminus polus.

Ædilem Superi quem ſtatuunt mihi?
Quodnam præſidium? quis mihi Dædalus
Venit Cæsareo vectus ab Alite?
Quem mittunt Phrygij Fabri?

Noſco Cæſariem Regis Apollinis,
Noſco purpureas Avstriaci genas
Fernandi, meritis cuius Honoribus
In Scenas lapides fluunt.

Nuper ni ipſa ſacrę munia dexterę
Vidiſſem; ô Neorex Cæsarevm Jubar!
Dixiſſem rubeus marmora quod DEUS
Fallaci poliat Phrygi.

Ergo huius manibus conſilijsque ſunt
Fidę Carniolæ mænia credita,
Munit quę proprij corporis obijce
Quaſuis Avstriadvm plagas.

Et nunc quid verear flammiuomas rotas?
Quid ni deſpiciam Martia fulmina?
Et qui fluminibus diripuêre aquas
Pranſi Dariadis viros?

Nam qui Pannonicis imperijs potens
Juſsit perpetuam ſurgere machinam,
Hic ſe cæruleo juſsit ab Alite
Ferri Palladium mihi.

Sed

Sed dum cuncta T v i s ſe famulans Deûm
Sceptris turba ſacrat, cunctaque vult T v i s
Seruire imperijs; quem Charitum D E U M
T e F e r n a n d e vocabimus?

Dicaris reliquis quidquid es, aut potes,
Pallas Gorgoneo dum mihi vertice
Sis contra Odryſios. Tum mihi ſaxei
Condent mænia Barbari:

Nunquam terricrepis catapultarum bombis in me baubando redhoſtiaturi, nunquam carnifice libidine vllum ex me funeralis ruinæ limitem tracturi, nunquam in confibulatricem cannabem ciuilis Chriſtianitatis mandram depeculaturi Draconigenæ ſanguinales.

Idem optat, immo præſagit, ore in encomia ſcitiſſimè erotundanda tolutim ſollicante, & addit Prouinciarum cæterarum votis quoddam quaſi reliquationis auctarium, hoc

T Y R O L I S
P R O S P H O N E M A
N E O R E G I.

X 2 Satis

SAtis probatum ſpecimen ingentis Tvæ
Virtutis, ô Rex, vidimus.
Pudet, ah! colubris Herculem extinctis breue
Cœpiſſe Regnvm condere.
Magnusque nollet calcitro Macedo ferum
Domuiſſe pullum dexterâ.
Pudet comantis Seruium pridem facis,
Pudetque crinis ignei.
Nam reliqui vbi Duces glorię metam ſacrant;
Inde auſpicatus es Tvam.
Ergo perennis creſce virtuti Tvæ,
O germen Almi Cæsaris!
Spes Orbe noſtro ſubleua fractas, manu
Surrige labaſcens ſæculum.
Vide Parentem qui laboranti Viâ
Honoris ædes occupans,
Illuc ſereno Te vocat vultu, ſedet
Vbi ſecurus turbinis,
Alasque curis ImperI feſſas, Tvis
Humeris petit decumbere.
Sic & ſolebat Hercules grandi latus
Feſſum Polorum Sarcinâ,
Atlante lata ſibi locante brachia
Eximere grandi pondere.

Vbi-

Digitized by Google

Vltimum

GORITIÆ COMITATUS

EPIPHONEMA

NEOREGI

accinit.

SEd Tv magne Ducum Rex Hvngare,
Ferdinande,
Proluſa perge ſymbolis facta exequi.
Quare age Dictynnę cornuta inſignia Lunę,
Stygioque ferro barbari Thracum Ducis,
Pannonicis qui lætus agris impune vagatur,
Generoſe Princeps, robur & faſtum doma.
Sanguineos olim latices potare Tibiſcum
Cernemus inter Martiales impetus.
Jam pallore Scytham, jam cerno albeſcere Lunam,
Et pila labi frigidis metu viris,
Aſpectuque Tvo tremere vndique militis armos,
Frangi furores, copias ruere fugâ.
Jam Thracas, Mauros, & Perſidas audio matres
Cinctas Cupreſſo flebili, & laceras comam,
Ante peremptorum funeſta cadauera ſtratas
Cantare laudes funere in ſuo Tvas.

EPILOGUS
AD LECTOREM.

Spectata virtus Pannone in Proſcenio,
In purpuratis Areę ſabulonibus
Glauci citauit omne Neptuni ſalum,
Salique ciues, Aëris, Terrę incolas.
Illuſtre quicquid ſanguis aut animus habet,
Illuſtre quicquid frontis humanę decor,
In cruſto ophitę vixit à Lyſippicis
Lyſiæue ſcalpris; Dædalam Jouis caput
Peperit Mineruam; ſaxeam repens fera
Animauit artem tortili volumine.
Pincerna Teucer ætherem, Æſonides cauum
Tranauit æquor; Zephyrus afflatu leui
Genuit odorum fœta ſeminaria.
Quid ſecta rictum bellua immanem, necis
Lentę futura victima? Hungarici aſpero
Volonis ictu barbaram vitam exſpuit.
Cœlum tueri licuit, & vaga ſidera,
Hyadumque rores, & repentinos rotę

Gyros

Digitized by Google

Gyros polaris in theatrali ſolo;
Cicurata monſtra nemoris Hyrcani feros
Poſuere mores ad canentem neruiam;
Napæa luſit inter artifices aquas,
Choroſque duxit Naiadum, Nereidum;
Certamen vndas inter excitas fuit,
Quæ ſubſiliret altiùs; quę pulcriùs
Stillas rotaret pendulas in aëre;
Quę gratiores murmur in ſonos daret,
Fragrantiores flumen in ſuccos daret.
Meditatus oden Cygnus arguto auream
Canore vicit Biſtonis lyram ſenis;
Pullus pauitor Auguri riſum tulit;
Remex volatus ſauit, & dextrum annuit,
Symphonicique muſicum roſtrum chori
Sceptra ominauit, regna, pacifici fores
Jani feratas, & virentes laureas.
Hæc in theatro Regio, LECTOR, moras
Per longiores viſa ſunt ſpectacula:
Spectaculorum, tanta virtus quę edidit,
Breuius videre ſi petis Compendium,
Id FERDINANDI REGIS in vultu lege.

Digitized by Google

GRÆCIJ STYRIÆ,

Ex Officina Typographica ERNESTI

WIDMANSTADII.

M. DC. XXVI.

Digitized by Google